

LIETUVOS VARDAS SKAMBA VISAME PASAULYJE POLITINIS VEIDRODIS

LIETUVISKOS SENSACIJOS VILNIUJE, STOKHOLME IR BERLYNE. DIDELI POLITINIAI ĮVYKIAI EUROPOJE, AZIJOJE IR RAMIAJAME VANDENYNE. UZMUŠTAS TRANSJORDANIJOS KARALIUS. SHERMANAS STAIGA MIRĖ. DERYBOKOREJOJE DAR NENUTRŪKO.

pagal
naujausį NEWSWEEK periskopą
— Rašo Dr. Aušrotas —

„NL“ atostogų savaitė pasižymėjo stambiais sensacijomis, kuriose plačiai visame pasaulyje nuskambėjo Lietuvos vardas. Viena, grįžtantieji į Vokietiją vokiečiai iš Lietuvos atvežė dau g žinių apie okupuotąją Lietuvą ir jos gyvenimą. Tos žinios vis plačiau sklinda per viso pasaulio spaudą ir radiją.

Tas žinias įkandin atsivijo labai patikimos žinios, gautos JAV Valstybės departamento ir plačiai dėstomos per radiją, tai

žinios apie kruviną susirėmimą Vilniuje.

Okupantas įprastu būdu pareikalavo iš darbininkų viršvalandžių, už kuriuos darbininkams nieko nemokėjo. Darbininkai bandė streikuoti. Rusijos diktatūrai tai yra neleistina, todėl ji panaudojo prievartą. Bet kai policija norėjo išsivesti iš batų fabriko 10 darbininkų, visi darbininkai pasipriešino. Kilo sąmyšis, kurio metu policija nušovė ir sužeidė apie 40 darbininkų, o darbininkai, neturėdami ginklų, sulaužė mašinas, padegė fabriko sandėlį ir pridarė kitų eibių.

Antra sensacija, kuri jau kelias dienas skamba per radiją, yra

trijų lietuvių pabėgimas į Švediją.

Lietuviai, Baltijoj, laive nuginklavo juos sekti pristatytus rusus, uždarė į laivą kajutę, paėmė jūrinio plaukiojimo prietaisus ir valtimis per Hotlandą atplaukė į Švediją. Trys beginkliai lietuviai nuginklavo tris ginkluotus rusus ir įkalino... Tai nemaža sensacija. O mums juo svarbiau, nes tie žmonės tikiai dabar iš Lietuvos ir atvežė daug naujų žinių, kurios netrukus pasirodys spaudoje.

Bendrai, paskutiniu laiku pro geležinę uždangą prasiveržė žmonių ir iš anapus atvežė daug nauja apie gyvenimą okupuotoje Lietuvoje. Pabrėžtina, kad

visos žinios teigia, jog Lietuvoje vyksta didelė pasipriešinimo kova.

Apie tai skyriam patiekiamos platesnės žinios. Be to, nustatytas ryšis su asmenimis, kurie tik ką atvyko Kanadon, neseniai pasitraukę iš Lietuvos. Jų pasakojimai bus patiekti GG skaitytojams.

Tarptautinės politikos srityje per atostogų laiką taip pat yra įvykę daug svarbių dalykų. Atvykus Trumano įgaliotinui Herrimanui,

Irano komunistai sukėlė riaušes, kurių metu užmušta keliolika žmonių,

bet tuo pačiu paaiškėjo jų planai. Harrimano kelionės vaisius — Iranas sutiko atnaujinti derybas su Anglija dėl naftos.

Giminingų riaušinių auka Transjordanijoje krito karalius Abdullah, kuris buvo vakariečių draugas. Už tai jis ir žuvo kaip Kremliaus taikiny.

JAV laivyno viršininkas admiralas Shermanas savo kelionėje į Europą užbaigė eilę svarbių dalykų, kurių pirmoje vietoje reikia laikyti

Ispanijos pasukimą į vakarinių tautų šeimą.

Franco, kuriam degtinai reikalingi Amerikos doleriai, tuo jau padarė pirmuosius žingsnius — pakeitė Ispanijos ministrų kabinetą sudaręs jo daugumą iš monarchistų. Franco tikisi per grąžinimą monarchijos Ispanijoje, prisitaikyti prie demokratiją. Paskutiniojo karaliaus Alfonso XIII sūnus Don Juanas yra sosto įpėdinis. Tik tai Franco bando vietoje jo pastatyti karalium jo sūnų Don Carlosą, kuriam dabar tėra 13 metų. Tuo būdu, būtų karalius, o Franco regento teisėmis tebevaldytų Ispaniją.

Kaip ten bebūtų, Ispanija atsistojo ant persilaužimų slenkščio.

Gaila, kad Shermanas nebajė savo misijos ir Neapoly staug mirė. Jam dar liko labai svarbi kelionė dalis į Turkiją, Graikiją ir Viduržemio jūrą rytus. Vietoje to jo kūnas liepos 25 dieną lėktuvu atvežtas į Ameriką.

Labai svarbiu įvykiu reikia laikyti

Pacifiko pakto užuomazgą, kurią sudarė JAV, Australija ir Naujoji Zelandija, sutarusios garantuoti Ramiojo vandenyno srities saugumą. Šiam paktui dar trūksta kitų to vandenyno valstybių, bet jos galės įsijungti vėliau. Pacifiko paktas bus pasirašytas rugsėjo 7 d. San Francisco, kai ten bus pasirašoma Japonijos taikos sutartis, dabar jau galutinai sutarta ir paskelbta. Nei Rusija, nei okupuotoji Kinija sutarties sudaryme nedalyvauja. Japonija po to bus laisva.

TARP LIETUVIŲ PARTIZANŲ

„N. Y. Staats-Zeitung und Herold“ š. m. liepos mėn. 14 d. numery įdėjo savo Europos korespondento žinią, kurią ištiesai perspausdiname.

„Tarp lietuvių partizanų.

Berlynas. 30 metų Franz Meininger, Bambergio gyventojas, sugrįžęs iš Sovietų okupuotos Lietuvos, praneša apie savo pergyvenimus su partizanais, tarp kurių jis gyveno ilgus metus po trečio pasisekusio pabėgimo iš karo belaisvių bausmės dalinio Lietuvoje. Jis pasakojo, jog Lietuvos miškuose su gyvena tūkstančiai partizanų, kurie veda prieš bolševikus pasigalėjimo nežinantį mažąjį karą.

Dalinai partizanai esą aprūpinami iš oro ir gyvena puikiai užmaskuotose požeminiuose bunkeriuose; dūmai rūksta pro tuščiaidurius medžių kamienus. Kaip vokiečiai, jis turėjęs tarpe nepatenkintųjų lietuvių daug simpatijų.

Po 3 metų nelegalaus gyvenimo, Tarptautinio Raudonojo Kryžiaus potvarkiu Meininger tapo kaip civilis, išsiųstas į Vokietiją. Jis atvyko su 1500 vokiečių transportu, kuriame buvo tik 150 vyrų.

KARIUOMENIŲ PALYGINIMAS

Pirmųjų fronto linijų kovotojų tarpe USA armija skiria stebėtinai didelį skaičių žmonių, taip vadinamai administracijos kategorijai. USA šaulių kuopose, susidedančioje iš apie 180 vyrų, yra 37 žmonės, ku-

Greta to reikia suminėti ir susirūpinimą Afrikos žemyno gynymu.

Tuo reikalu Afrikos pietuose įvyko konferencija, kurioje dalyvavo P. Afrikos, D. Britanijos, Prancūzijos, Amerikos valstybių atstovai, kurių nutarimai nėra paskelbti.

Visų susidomėjimą palaikančios taikos derybos Korejoje dar nenutrūko, bet vis dar nesusikalba dėl dienotvarkės. Jos kurį laiką buvo pertrauktos, bet liepos 25 d. vėl atnaujintos. Derybų eigoje, paaiškėjus sovietų kėslams,

JAV prezidentas ir užs. reik. ministeris pareiškė, kad kariuomenė iš Korejos nebus išvesta.

To pareikalavo komunistai, kurie, pasinaudodami apsilpusia fronto veikla telkia frontanaujų savo karo dalinius. Ligšiol nėra nė mažiausių duomenų, kad Korejoje galima būtų susitarti dėl taikos. Matyti, komunistai bando laimėti laiką, nes ateina žinių, iš visų Rusijos okupuotų kraštų, kad visur reiškiasi didelis nepasitenkinimas sovietine santvarka, valdymo metodais ir prievartos režimu.

Amerikos politikai vadovaujant asmens pareiškė, kad nežiūrint visų vykstančių bandymų rasti koki nors sugyvenimą,

būtinai reikia ginkluotis ir ginkluoti laisvas tautas.

Amerika tą ir daro. Todėl Trumanas paprašė kongresą skirti 8 su puse milijardų dol. kitų valstybių pagalbai, todėl su Prancūzija susitarta dėl oro

KUR KOMNIZMAS — TEN NEISBRENDAMAS SKURDAS.

Po Antrojo Pasaulinio karo daugumoje Europos kraštų ekonominis gyvenimas pasidarė gana vargingas. Bet niekur nėra tokio didelio vargo ir skurdo, kaip tuose kraštuose, kur buvo įvesta komunistinė santvarka.

Paimkime Jugoslaviją; nors ji atskilo nuo kominformo ir nebeklauso Stalino, bet pati santvarka krašte grynai komunistinė; todėl ir ekonominis skurdas Jugoslavijoje lygiai toks pat, kaip pačioje Rusijoje ir visų satelitų kraštuose. Štai naujausios žinios iš Jugoslavijos, kurios parodo, koks ten gyvenimas. Visame krašte didelis trūkumas maisto, prekų, vaistų. Pagal korteles gauti taip mažai, kad negalima išgyventi, o laisvosios rinkos kainos taip aukštos, kad jos beveik niekam neprieina-

ir jūrų laivynų bazių Maroke, todėl į Europą vėl pasiūsta 40 tūkst. žmonių ir tt. Žodis — karas bręsta.

Lietuvių pasipriešinimas

Lėktuvu iš Berlyno.

Kone visa laisvojo Berlyno spauda patiekė žinių, gautų iš repatrijuotųjų iš Lietuvos vokiečių apie šiandieninį Lietuvos gyvenimą.

Kruvinas susirėmimas

Taip pat kone visi dienraščiai pranešė, kad neseniai Vilniuj trap batus gaminančio fabriko darbininkų ir rusiškos milicijos įvyko kruvinų susirėmimų. Iš susirėmimo dalyvavusių 200 darbininkų 40 žuvo ar sunkiai sužeisti, sužeista nemaža dalis ir milicininkų. Pasipriešinimas įvykęs reikalaujant dirbti viršvalandžius. Fabriko apavus gamina rusų armijai.

Partizanai veikia. „Telegraf Wochen-Spiegel“

STALINO DUKTĖS VESTUVĖS PRALENKĖ KARALIŲ VESTUVES.

Amerikos spaudoje pasirodė žinių apie Svetlanos, Stalino mylimos dukters, 27 metų amžiaus, neseniai įvykusias ir dvi savaites užtrukusias vestuves, kurios į gėdą stato net Irano ir Egipto valdovų karališkasias vedybų iškilmes, būtent: Svetlanos vestuvėse dalyvavo 160 atrinktų svečių; brandy, šampanas ir rusiška vodka liejosi upeliais. Vaisės kainavo 900.000 dolerių; vien jaunosios dra bužis — 280.000 dolerių.

mos. Pav., vidutinis valdininkas, ar aukštesnio laipsnio mokytojas gauna per mėnesį apie 4.000 dinarų algos. Už tuos pinigus jis štai kiek glai nusipirkti:

23 kg mėsos, arba 12 kg taukų, arba 12 kg geltono sūrio, arba 7 kg cukraus, arba 1 pora batų, arba ketvirtą dalį kostiumo, tai yra, vienam kostiumui nusipirkti reikalinga 4 mėnesių alga. Yra davinų, kad dabartinėje Lietuvoje gyvenimas ir skurdas dar baisesnis, kaip Jugoslavijoje.

Dalyvis. GG. SKAITYTOJŲ DEMESIU

Šiame „NL“ nr. pradėdame spausdinti ilgą p. KAZIO ŠKIRPOS pasisakimą „Sukiliminės vyriausybės genezė“. Rašinyje eisi per eilę „NL“ numerių.

„Sukiliminės vyriausybės genezė“ apima pačius paskutinius Lietuvos nepriklausomybės momentus, susietus su sovietine okupacija, pasipriešinimo ir perversmo organizavimą LAF sudarymą ir tt.

Visi žinome, kad autorius, pulk. K. Škirpa yra viena ryškiųjų Lietuvos asmenybių — Pirmasis nepriklausomybės kovų savanoris, Liet. Gen. Štabo viršininkas, paskui karo atsto vas Vokietijoje, pirmasis Lietuvos ministras Lenkijoje ir pagaliau Vokietijoje, nacių internuotas ir ligi karo pabaigos kalintas. Dabar gyvena JAV. Washingtone, D. C.

Neramumai Lenkijoje

Labai stiprūs gandai pasprausminių lėktuvų ir tt. Žodis — karas bręsta.

Mano, kad iš 40.000 partizanų

telikę 8.000, kiti žuvo nenutrūkstamose, sunkiose kovose, vykstančiose miškuose. Neįžengiamuose miškuose įrengti maisto sandėliai, miškuose veikiant ir reguliari karo akademija, kurioje naujokai paruošiami kovai.

Vyriausioji partizanų būstinė veikia netoli Vilniaus. Visas kraštas suskirstytas į partizanų apygardas. Laikraštis pažymi, kad partizanų vadovybės sumanios taktikos dėka, specialiams milicininkų ir NKVD daliniams nepavyko pasiekti lemiamų laimėjimų. Partizanų vadovybė palaikanti ryšius su estais ir ukrainais.

Alg. V.

St. Jog.

Tito planai

Šiuo metu Svetlana ir jos jaunikis — Mykolas Kaganovičius (garsaus Politbiuro nario Leizerio Kaganovičiaus sūnus), leisdami savo medaus mėnesį, mėgaujasi pramogų kelione po Rumuniją, Bulgariją, Vengriją ir Čekoslovakiją. Apie likimą pirmojo Svetlanos vyro, su kuriuo ji buvo sugyvenusi vieną vaiką, nerashoma — nieko nėra žinoma.

Paryžiaus intrigos

Tuo laiku tai būtų nutylėta, tačiau trys prancūzų spausminiai „Vampirai“, kurie sekančią dieną turėjo pasirodyti oro jėgų parade, buvo paliesti sabotazininkų rankų. Per paskutinės minutės inspekciją buvo surasta gudriai specialistų rankų degalų vamzdžioose paslėptų skarmalų. Greičiausiai, lėktuvai, vos atsiplėšę nuo žemės, būtų smogę į žiūrovų minią.

Prancūzų karinė žvalgyba tiria vieno pabėgusio prancūzo beleisvio pranešimą, kad Indokinijos sukilėliai naudoja naujus automatinis prancūziškus ginklus, kurie dar nėra pasiekę prancūzų armijos.

Adrijos nesutikimai

Nereikia tikėti italų propagandos kaltininkams, kad Vašingtonas nepalaiko italų interesų Trieste. Tai yra todėl, kad Roma yra didžiai susitūpinusi stiprėjančiais JAV - Jugoslavijos santykiais. Tai reikš, kad Italija turės daugiau rungtis, kad gautų amerikiečių paramos.

Nors Jugoslavijai ir buvo baisiai reikalingi JAV grūdai, kad pašalintų badą srovę praejusią žiemą krašte, šių metų rudenį galinti turėti tokių puikių derlių, kad jaus galėsianti išvežti į kitus kraštus.

Kas laimės?

Jeigu taikos laikinės paliaubos Korejoje būtų sėkmingos, tada demokratams greit išliktų į viešumą, pradėdami ateinančių rinkimų propagandinį triukšmą. Tačiau, jeigu reikalingi apsvėrstų aukštyn kojomis ir iš Korejos paliaubų nieko ne išeitų, tada, visą grobį nusi-neštų respublikonai.

NEPRIKLAUSOMA LIETUVA

INDEPENDENT LITHUANIA

Redaktorius Jonas Kardelis

Redaguojama bendradarbiaujant Redakcinei Kolegijai.
7722 George Str., Ville Lasalle, Montreal, P. Q., Canada
Telefonas: HEmlock 7920.

Prenumerata metams: Yearly Subscription Rates:

Kanadoje \$ 5.00 Canada \$ 5.00
Amerika ir P. Amerika \$ 5.50 America & S. America \$ 5.50
Visur kitur \$ 6.00 Other Countries \$ 6.00
Teksto eilutė ct. 0.15 Pajieskojimų kaina .. \$ 1.00
Adresų pakeitimas 25 ct. (su prenumerata arba sm. pašto ž.)
Ilgalaikiai skelbimai, pagal susitarimą, gauna nuolaidų.

Reikia objektyvumo

Žinomos srovės organas 28 (81) numery straipsniu „I trečiuosius metus įbrūdas“ negražiai užsipuola KLB-LOKą, kaip jis jį vadina CLOKą ir KLCT, kuriems suverčia jų išgalvotų kalčių už tai, kad nesi-seka Kanados L. B. organizavimas. Kaip partijos organui, gal, ir natūralu, kad jis ieško kaltininkų ir tuo pačiu visas bėdas ar kaltes bando nustumti nuo savo galvos kitiems. Par-tinę jų taktika išbandyta: kal-tink kitus, kad atrodytum pats nekaltas. Bet peržiūrėkime fak-tus ir reikalą apsvaistykime vi-siškai objektyviai.

Tiesa, kad jau suėjo dveji metai, kai pradėta organizuoti Kanados Lietuvių Bendruome-nė. Oficialiai—taip. Bet prak-tiškai bendruomenės vardu vyksta lietuvių vienybės organiza-vimas. O tai yra truputį ki-taip, negu kad „opozicijos ofi-ciozas“ teigia.

Bendruomenė Kanadoje jau seniai būtų buvusi, jeigu vienos partijos žmonės nebūtų išėję iš vienybės. Jeigu vienybė ne būtų buvusi suardyta, tai bū-tų belikę tikslai pakeisti bendrosios organizacijos vardas, kaip tą gali padaryti Anglijos ir Australijos lietuviai ir Bendruomenės buvusi suorganizuota prieš dvejus metus, lygiai tada, kada buvo ji pradėta or-ganizuoti. Taigi, ponai iš „Tėviškės Žiburių“, jums nereikė-jo pasitraukti iš bendros visų Kanados lietuvių organizacijos ir Kanados Lietuvių Bendruomenės organizavimo klausimas būtų buvęs suvestas tikslai į vardo pakeitimą.

Be to prašoma prisiminti, kad jau 1949 metų kovo 27 dieną, Seimo metu, buvo pasiū-lyta pasivadinti Kanados Lietu-vių Bendruomene ir balsuojant tas vardas buvo priimtas, tik-tai tos pačios partijos žmonės, kurie suvažiavo susimokę pri-mesti kitiems savio valią, grie-bėsi visokių priemonių ir suda-rė tokias sąlygas, kad pakarto-tinai balsuojant jau Bendr-nės vardas buvo atmestas. Taigi, „TŽ“ žmonės prieš dvejus me-tus ir keturis mėnesius atmetė Bendruomenės organizacijos sudarymą, bet ne KLCT.

Atsiminkime ir tą faktą, kad ir po to Kanados Lietuvių Ta-rybos žmonės ėjo į didžiausius kompromisus ir susitarė su da-bartiniais „TŽ“ žmonėmis vis-dėlo išlaikyti vieną visų Kana-dos Lietuvių organizaciją, bū-tent — Kanados Lietuvių Cent-ro Tarybą. Ir Kanados Lietu-vių Bendmenės reikalas būtų buvęs labai gražiai išspręstas, jeigu tie žmonės būtų tesėję susitarimą ir iš Seimo nebūtų pasitraukę. Išlaikius vienybę, labai būtų buvę lengva tą visų Kanados lietuvių organizaciją pervadinti Kanados Lietuvių Bendruomene. Tai galėjo bū-ti padaryta prieš dvejus metus. Ir nebūtų reikėję sudėtingų procedūrų. Todėl ne kas kitas, bet „Tėviškės Žiburių“ žmo-nės yra pirmiausi kaltininkai.

Eikime toliau. Poseiminui nesantaikos karščiui atslūgus, imtasi taisyti tai, kas buvo 1949 m. kovo 27 dieną suga-dinta. KLCT žmonės pasiūlė vienybės formą — Kanados Lietuvių Bendruomenės pobū-dį, paremtą VLKIO suprojek-tuotu Pasaulio Lietuvių Bendruomenės principu. Čia ir pra-sidėjo tie „kryžiaus keliai“, dėl kurių dabar „TŽ“ verčia kal-tę KLB-LOKui ir KLCT. To dėl peržvelkime šiuos kelius.

Tiesa, kad organizacinis dar-bas pradžioje LOKe sklandžiai

nėjo ir pats vad. CLOK-o orga-nizavimas nebuvo lengvas. Jau tikslai prasidėjus LOK-o orga-nizavimui, Kanados Lietuvių Sąjungos žmonės pradėjo kom-binuoti, kaip į LOKą neįsilei-dus Socialdemokratų, Skautų ir Lietuvos Atgimimo Sąjū-džio, ir tt. O kai to negalima buvo padaryti, tai paskubom prasidėjo organizacijų „centra-lizacija“ — Ateitininkų, Katalikių Moterų Draugijų. At-sirado centralizacija ir be su-važiavimų. KLCT atstovai tam nespriešino, nors visiems bu-vo, kaip ir dabar kad' yra aiš-ku, jog tų organizacijų žmo-nės yra tie patys Kana-dos Lietuvių Sąjungos žmo-nės, kurie vienu atveju eina kaip KLS-gos, kitu, kaip ateitininkai, trečiu kaip Kat. Mot. d-jos nariai.

Bet... kai vis dėlto tos par-tijos žmonės LOKe daugumos nepasisekė sudaryti, tai sugalvoti kiti savo valios dikta-vimo būdai.

Prisimintina, kaip KLS-gos žmonės ultimatyviai priešinosi Lietuvos Atgimimo Sąjūdžio reikalavimui į LOK-ą įsileisti bent tiek atstovų, kiek jame tu-ri Kan. Liet. Sąjunga, nes tuo metu LAS turėjo jau daugiau savo organizacijos skyrių, ne-gu KLS. Tikslai „vardan šven-tos ramybės ir vienybės“ LAS atstovai paaukojo savo organi-zacijos prestižą ir atsisakė vi-sai pagrįstų pretenzijų įvesti į LOK-ą bent tris atstovus, ir pasitenkino vienu. Jeigu ne-toks LAS nusileidimas, Bendruomenės organizavimas jau tada būtų iširęs!

Bet... kai vis dėlto ir po to LOK-e KLS-gai nepasisekė su-daryti savo daugumos, buvo su-galvoti dar kiti savo valios LO-Kui diktavimo būdai. KLS-gos atstovai, palaikomi Ateitininkų ir Katalikių Moterų organiza-cijos, pareikalavo kvalifikuot-s daugumos ir tą daugumą išvedė iš turimų savo LOKe atstovų skaičiaus. Tokiu būdu buvo paneigtas demokratinis organizacijos principas, įvesta „veto“ teisė, nes viskas turėjo būti sprendžiama taip, kaip reikalavo mažuma, ne balsavi-mu nustatoma dauguma. Ir KLCT atstovai ir LAS atsto-vai su tuo sutiko, nes tada (jau antrą kartą) būtų iširęs Bendruomenės organizavimas. Taip griežtai savo reikalavimus sta-tė LOK-o mažuma — „TŽ“ žmonės.

Tokių kritiškų momentų bu-vo ir daugiau. Ir jeigu ne KLCT ir LAS atstovų nuolaidos, Bendruomenės organizavimas seniai jau būtų buvęs palaido-tas. Tokie yra faktai, kuriuos rei-kia priešpastatyti prieš „TŽ“ „iš piršto išlaužtus“ kaltinimus. Reikia pripažinti, kad visi šie faktai tikrai neprisidėjo prie greitesnio ir sėkminges-nio Bendruomenės organizavi-mo. Anaipol, teko daug bergždžiai laiko praleisti ir daug nemalonių krizių išgy-venti. Bet... ir ar tai sudaro, ligšiol, pagrindinį, kliuvinį, kad Bendruomenės organiza-cija greit neina pirmyn?

Tiesa, tokių faktų raida, ku-riais „TŽ“ net nebandė sušvel-ninti ir galimai išlyginti; ne-bandė net pozityviai organiza-vimą paremti, visą laiką pasi-likdami griežtoje ir neobjekty-vioje opozicijoje, — negalėjo patarnauti tam, kad sukėlus vi-suomenės susidomėjimą, kad paskatintus aktingumą, kurio yra reikalingi visi LOK-o ap-

Pranešame giminėms, pažįstamiems, visiems mūsų ge-radariams ir buv. Klaipėdos konservatorijos laikų (ko-legoms-ėms, kad š. m. liepos mėn. 10 d. pusiau pirmą val., po ilgos ir skausmingos vėžio ligos amžinu miegu užmigo mano bendro 24-rių gyvenimo metų draugė ir mūsų mylima mamytė

ZENTA - ELENA GRUBAITĖ - STROLIENĖ.

Giliam liūdesy pasilikę

Juozas Strolia

ir sūnūs: Vytautas - Valdemaras,
Faustas - Viktoras,
Herkulis - Edmundas.

Schioningen, Vokietija,
1951 m. liepos 11 d.

Pranešame giminėms ir pažįstamiems, kad š. m. lie-pos mėn. 16 dieną atsiskyrė su šiuo pasauliu mūsų my-lima Motina

ONA KUDŽMIENĖ,

kilusi iš Tolaukio kaimo, Pa jevonio valsčiaus.

Nuliūdę

vaikai,
anūkai,
marti ir
žentai.

Mieliems Bičiuliams

p. p. Vytautui Kudžmai

su šeima,

Augustinui Kudžmai

ir

Elenai Kudžmaitei,

skausmo valandoje, mirus jų motinai

ONAI KUDŽMIENEI,

reiškiame gilią užuojautą

Antanas Gražys su šeima,

Ada Rudytė,

Ona ir Leonas Čečkauskai.

Mirus mylimai klases draugei

A. A. LAIMUTEI BALTRUKONYTEI,

Jos tėveliams reiškiame gilią užuojautą

Buvę Wurzburg'o gimnazijos
klases draugės ir draugai.

lininkraščiai. Atvirkščiai, nuo-latinė ir pikta „TŽ“ kritika tik-tai atbaudė žmones nuo veiks-mingumo ir pasėjo nepasitikė-jimą neveltį ir net pasiprieši-nimą.

Štai ir suminėtas „TŽ“ straipsnis blogai viską vertina ir neigia. Tad pažiūrėkime ir iš trečiojo punkto.

„TŽ“ užsipuola LOK-ą, kad rinkimų taisyklės jis paskelbė tikslai po dviejų mėnesių po to, kai jos buvo priimtos. Tiesa. Bet... tos taisyklės galėjo bū-ti paskelbtos ir dar po dviejų mėnesių, nes jos ir dabar dar perankstytos. Ir labai bus ge-rai, kad jos bus reikalingos ir po trijų mėnesių. Tokia yra objektyvi tiesa.

Pagaliam, „TŽ“ labai gerai žino, kad Bendruomenės orga-nizacija įstrigo apylinkėse. Apy-linkės neišpildė nei vienos LO-Ko aplinkraščio datos. Apy-linkės neįvykdė tautiečių regis-tracijos. Jau keli terminai bu-vo skelbti, o registracijos kor-telių tėra gauta tikslai apie 600. Paskutiniu metu, kai paskuti-nis terminas buvo duotas š. m. gegužės 15 dieną, tegauta tik-tai... 50 naujų kortelių. Todėl į Bendruomenę tėra pasiryžę dėtis tikslai apie 600 asmenų, kurių trečdalis sudaro vaikai.

Tokie yra faktai, tokia yra objektyvi tiesa. Tiems faktams paryškinti reikia priminti, kad 1950 m. vasario 9 d. buvo paskelbtos „Taisyklės organizuoti laiki-nuosius KLB apylinkių orga-

nizacinius komitetus“, tų pat metų Vasario 16 d. — „Kana-dos Lietuvių Registracijos Tai-syklės“ ir pirmasis aplinkraš-tis. Jeigu apylinkės būtų įvyk-džiusios tai, kas tais potvar-kiiais buvo reikalinga įvykdy-ti, tai Bendruomenė jau seniai būtų suorganizuota.

Na, o jeigu iš 20.000 Kana-dos lietuvių tesutiko į Bendruomenę dėtis tikslai 600, tai argi neaišku, kokios Bendruo-menės organizacijos nesėkmės priežastys? Kuo gi čia kaltas LOK-as ir ypač, kuo gi čia kal-ta KLCT?

Tiktai neobjektyvūs žmonės, kuriems visiškai nerūpi nei kris-lelis tiesos, gali kaltinti LOK-ą ir KLCT.

Tuo mes nenorime pasakyti, kad čia suminėtos visos prie-žastys ir kad mes giname LO-K-ą ir KLCT. Mes tikslai kons-tatuojame objektyvius faktus, kuriuos iššaukė suminėtas „TŽ“ straipsnis, viską dėstas kreivia sąžine ir kreivame veid-rody.

Pagaliam, juk LOKe dalyvauja „TŽ“ žmonės. Jeigu jie ne-tinka dirbti šioje organizacijo-je, tai ar ne padoriau ir žmo-niškiau būtų juos gražiuoju, be viešo iškoneveikimo atšaukti, arba pakeisti kitais?

Kam gi toks nežmonišku-mas, neteisingas, išgalvotais argumentais remiamas, užsi-puolimas? Vis dėlto ar ne ge-riau būtų laikytis objektyvios tiesos?

KLCT Sp. ir Inf. Skyrius.

GRAŽINĄ ADOMAITYTĘ

ir

JONĄ ŽIURKEVIČIŲ,

sukūrusius lietuvišką šeimos židinį, sveikiname ir linki-me gražios ateities.

J. J. Gabrusevičiai ir K. Lukas.

Mielą Colegą

JULIŲ SINKEVIČIŲ

ir plė STEFĄ VALANTINAITĘ,

žengiančius vedybinio gyvenimo vieškeliais, karštai sveikinu ir linkiu saulėto rytojaus. Jonas Tumosas.

SPAUDOS APŽVALGA

DĖL HUMORISTINĖS SPAUDOS

Jau mūsų buvo pastebėta, mus, jeigu jie yra tikrai humo-kad humoras yra ypatingai ristiškai parašyti. Juk vieni sa-„plonas“ dalykas, reikalingas ko: juoktis sveika; kiti sako: didelio jautrumo ir takto; di-desnio negu eilinė spauda, ku-ri gali pasitenkinti logišku ir objektyviu faktų dėstymu, ne susiduriant su svyravimu ant leistino ir neleistino, pasigėrė-tino skonio ir nemalonaus vul-garumo asmenų, kurie yra la-bai slidi riba. Kam, kam, bet humorui visada tinka posakis: geriau neperdėti!

Deja, to negalima pasakyti apie mūsų tautiečių bandymus, leidžiant humoristinę spaudą.

Ir štai, paskutinėje „Skun-keje“ prasiveržė tas netinka-mas vulgarumas visu negražu-mu, stoka humoristinio skonio ir paprasto takto. Galima, žinoma, rašyti žineles ir jas įvairiai pasirašyti; gali-ma daryti visokius pasikalbėji-

mus, jeigu jie yra tikrai humo-ristiškai parašyti. Juk vieni sa-ko: juoktis sveika; kiti sako: humoras padeda skilviui virš-kinti; treči teigia: humoru ga-lima daugiau atsiekti, negu rimtu žodžiu. Bet turi būti hu-moras, ne nekorektiškumas, vulgarus ir neleistinas savo priešų konevekimas, jų garbės įžeidinėjimas, nesuderinamas nei su etika, nei su estetika. Humorui ir net skaudžiai saty-rai visdėlto reikia tiesos. Tik-tai faktų ir tesios pagrindu ga-lima juoktis ir šaržuoti.

Noriu tikėti, kad „Skunkės“ redakcija supranta, apie ką ei-keje“ prasiveržė tas netinka-mas vulgarumas visu negražu-mu, stoka humoristinio skonio ir paprasto takto.

Galima, žinoma, rašyti žineles ir jas įvairiai pasirašyti; gali-ma daryti visokius pasikalbėji-vaistus.

Dipl. miškininką

JULIŲ SINKEVIČIŲ

ir p-lę STEFĄ VALANTINAITĘ,

sukūrusius lietuvišką šeimos židinį, širdingai sveikina ir linki laimingo rytojaus. Toronto lietuvių miškininkai.

IŠ TREMTIES.

— Birželio 19 d. mirė se-nelė Barbara Stribienė. Jinai vežimas.

— Bremen - Grohn stovyk-loje liepos 15 d. mini savo 20 metų kunigystės Juoas Pra-gulbičkas, laukias transporto į Ameriką.

— Bremen - Lesum stovyk-loje susitukė lietuvis Vldaas Norgėla su Anni Broska.

— Į Ameriką neseniai išvy-ko didelė lietuvių vaikūčių glo-bėja Valentina Dobrovolskie-nė.

— Bremen-Grohn ir Bre-men-Lesum stovyklose gra-žiai paminėtos liūdnos sukak-tuvės birželio 14-toji, bendro-mis pabaltiečių jėgomis. Lietu-vius gražiai atstovavo Dr. J. Si-dagis ir agr. J. Bartaišius, skai-

tytę paskaitas, o V. Juškaitė ir R. Kudirkaitė deklamavusios. IRO nė vienas tarnautojas šia-minėjime nedalyvavo. Vienas jų buvo pasakęs nukirpti

— Liepos 29 d. prasidėda Austrijoje Strobl bei Bad Ischl skautų jambore, kuri užtruks iki rugp. 13 d.

— Diepholze įvyko lietuvių kunigų susirinkimas, kurio me-tu buvo pasiskirstyta pareigo-mis, pasitarta ateities darbo reikalais.

Kun. V. Šarka.

JUOKDARIAI...

Zino, kad meluoja, bet visdėlto meluoja.

jei žino, kad meluoja, bet vis-toks jau melagių likimas: dėlto meluoja, ir pagaliau net patys pradeda tikėti, tuo, ką meluoja. Taip yra su komunis-tais.

„LB“ apie Vengrijos arki-vyskupą Groesz rašo, kad jis buvo pasiryžęs padaryti reži-mo perversmą. Girdi, pats pri-sipažinęs, kad tikrai taip buvę. Todėl ir Vengrijos vyskupų ta-ryba pasmerkusi arkivyskupą Groesz...

Taigi, „Liaudies Balsas“ me-luoja ir net nemirkteli. O juk labai gerai žino, kad tai, ką ra-šo, yra grynas melas.

„LB“ lyderių tragedija: jie priversti meluoti. Jeigu neme-luos, tai ir jiems, jie mano, ga-li ateiti tokie laikai, kaip ark. Groesz. Juk kai sovietinė žvalgyba rūsiuose pakankina. pasukaloja sąnarius, kai į pa-nagius pavaro adatų, kai pa-elektrizuoja, — tai ne bet kas gali atlaikyti. Inkvizijos meto-dai jau amžiais išbandyti. Ir ca-ro Petro ir caro Jono laikais tie metodai patikrinti. Stali-nas jais moka naudotis. „LB“ tą gerai žino, todėl meluoja iš-siuosęs.

200 pavargėlių dvasioje.

„LB“ liūdnai byloja, kad „Du šimtai visuomenininkų, artistų ir kunigų baltveidžių ir juodveidžių kreipėsi į valdžią išmesti bylą prieš Dr. Du Bois ir jo kolegas Taikos Informa-cijų Centre“...

Ta „taikos informacija“ yra svetimos valstybės lizdas ver-buoti penktosios kolonos na-rius. Bet atsiranda pavargėlių dvasioje, kurie, kaip tikri dur-neliai, palaiko smurto organi-zatorius.

Bet įdomu, kad „progresy-vieji“ žmonės skirsto į „baltaveidžius“ ir „juodaveidžius“.

Jiems, kaip ir Hitleriui, matyt O-o-o!...

Mandrapypkis.

O-o-o!...

Mandrapypkis.

Mandrapypkis.

Mandrapypkis.

Mandrapypkis.

Mandrapypkis.

Mandrapypkis.

Mandrapypkis.

Mandrapypkis.

Mandrapypkis.

Mandrapypkis.

Mandrapypkis.

Mandrapypkis.

Mandrapypkis.

Mandrapypkis.

LIETUVA DABARTINIŲ METU

PASAKOJA ŠIŲ METŲ GEGUŽĖS MĖNESIO 6 DIENĄ IŠVYKUSI IS KLAIPĖDOS VOKIETĖ.

Kaip jau žinoma, gegužės mėn. rusai repatriavo iš Lietuvos vokiečius. Čia pasakoja visą pokario metų, daugiausia Klaipėdoje, Lietuvoje gyvenusi vokiečiai, kuri dabar pasiekė Va karus.

Stoties gatvė beveik nenukentėjusi. Stotį atstatė. Priešais mokytojų seminariją įrengtas NKVD kalėjimas. R. Kryžiaus ligoninė tebeveikia. Buv. miesto ligoninė vadinama I-ja poliklinika, o buv. apskrities ligoninė — antrąja poliklinika. Vytauto Didžiojo gminazijos rūmuose rusų teatras, o lietuvių — buv. miesto teatre. Kapai suniokoti. Rusų ligoninės lavoninė rusų cerkvė. „Ryto“ pastatai išlikę, juose spausdina „Tiesa“ ir „Raudonąją švyturį“. Saulių namuose-karinių igulos klubas, ir jį koks civilis negali įžengti. Kanto aikštė pavadinta Lenino aikšte. Montės gatvė, už geležinkelio, link kareivinių, civiliams vaikščioti neleidžiama. Montės gatvės vardu vadinama ir visa buv. Liepojos gatvė.

Liepojos gatvė, maždaug nuo Palangos gatvės pradžios visa sugriauta, vos keletas namų te likę. Paštas tebestovi, bet nuo jo iki Dangės upės ir Biržos tilto, visas kvartalas nušluotas. Griuvėsius nuvalė ir įrengė parodų aikštę. Aikštėje yra vadinamoji „Darbo lenta“, kur kariai ir stachanovų portretai. Laukininkų gatvė vadinama Pergalės gatve, Turgaus — P. Cvirkos, Kanto — M. Melnikaitės, Pievų — J. Janonio. Kinas „Kapitol“ vardo nepakeitė, jo direktorius — Jonušys. Netoli direktorijos esantis kinas — dabar „Tėvynė“. Bažnyčių neliko, išskyrus anglikanų bažnyčią Malkų g-vėj. Evangelikai ir katalikai pamaldų renka į užsilikusią Apaštalių sekos koplyčią Puodžių gatvėje. Evangelikų kunigo pareigas eina žodžio sakytojas A. Baltrys. Katalikų kunigas vaikšto prisišėgęs rusų ordenus. I buv. tvirtovę, kitapus žuvų turgaus, nieks negali mėginti įžengti pašižvalgyti. Turgus iškeltas į senamiestį. Karlio vardo tiltas nepajėgia atstatyti. Mūitinę daug didesnė atstatė, ir joje jūrininkų kareivinė. Malkų gatvė vaikščioti galima, bet uostas užtvertas aukštom tvorom ir spygliuotom vielom. Anglų bažnyčios viršų — sandėliai, apačioje — pirtis. Vitės priemiečio visai nėra.

Su Smilte, Juodkrante, Pervelka ir Nida jokio laivais

susisiekimo nėra. Visose minėtose vietovėse teveikia po vieną žvejų artelę. Žvejams leidžiama penki metai vienoj vietoj gyventi, paskui iškeičiami naujais. Didėsnė žvejų pusė — rusai. Nidoj, kaip ir Juodkrantėje, tebestovi buv. viešbučių sienos, kurias šiemet pradėjo surašinėti.

Pernai vieną sekmadienį, leidžiamą vykti į Smilte. Bet tą pačią dieną užsidėgė miškas ir nudėgė iki Juodkrantės. Tai apšaukė sabotažų, bet žmo

Kai darbas nesiseka, tai visuomet įieškoma kaltininkų, ir jų randama net ten, kur jie yra. Štai, „Tėviškės žiburiai“ liepos 12 d. laidoje puola Laičinąjį Org. Komitetą ir Kanados Lietuvių Tarybą dėl ilgai užtrukusio bendruomenės kūrimo. Bet ar čia yra tie kaltininkai?

Pagal rinkimų taisykles, Laičinasis Org. Komitetas turi visą Kanados teritoriją suskirstyti rinkimų apygardomis ir kiekvienai apygardai nustatyti rinkimų atstovų skaičių. Tą darbą Laič. Org. Kam. gali įvykdyti tik tuo atveju, jei jis žino, kiek gyventojų yra kiekvienoje apygardoje, nors rinkimų atstovų skaičius turi atitikti gyventojų skaičių. Vadinasi, kol nėra gyventojų surašymo duomenų, tol Laič. Org. Komitetas yra bejėgis. Iš čia, kad „T. Ž.“ turėjo visu savo atkaklumu pulti ne L. O. K. ir Tarybą.

Kalbant apie kaltininkus, jų reikėtų įieškoti tarpe tų, kurie daugiausia ir negražiai rėkia. Rėksniai privėdė ligi to, kad rinkimų taisyklės išėjo to kio, jog jas ir įvykdyti sunku.

Kaip pavyzdį paimkime nors ir tą patį suskirstymą apygardomis. Kuriems galams šis suskirstymas reikalingas? Kas tą principą nustatė ir kas jį palaikė? Man rodos, kad tik rėksniai. Suskirstymas apygardomis galimas, kai rinkimai daromi politiniu principu ir kai yra numatyti grupių susiblokavimo būdai. Šiuo atveju šis suskirstymas turi savyje tam tikrą užkulisinį tikslą. Tas tikslas visiems yra aiškus. Gal jis neaiškus tiems, kurie dar tik renkasi politinius akinius ir nežino, kur užsidėti — iš prysakio ar iš užpakalio

nės kalbėjo, kad rusai kitais sumetimais mišką nudėgino. Nuo to laiko niekas į Smilte negali nuvykti.

Švyturį 1945 metais susprogdino, bet šiemet pradėjo statyti naują, kažkokios kreivos konstrukcijos. Už švyturio, Melneragė, 300 m. ilgyje leidžiama madytis. Ten vasarą — žmonių, žmonių! Už madyklės prasideda karo zona, kurioj pagautas sumoki 100 rublių ir džiaugiesi, kad neįkaiša NKVD rūsio vandenį. Karo

zona tęsiasi iki Girulių. Pilna trianguoliacijos bokštų. Giruliuose vėl 300 m. ilgio plotas galima naudoti madyimuisi. Giruliuose gyvena vieni rusai. Pats kurortas skiriamas pionierių stovyklavimui. Ten suvežami augstų karininkų ir komunistų vadų vaikai. Lietuvių ko balso beveik negirdėti, nors ir yra „Motinos ir Vaiko“ salnatorija. Tolyne pamariu — vėl zona, neįžengiama, — Kark o toliau — kaip ir prieš tai.

— Palangos — neatpažinsi te. Išdabyta, išpušta, nudabota. Vasarą parke, paplūdimyje, gatvėse jokio kito balso, rusiškai ir rusiškai! Lūpos raudo, naktiniais palaidiniais užsimetę, traukia iš galo į galą iš visų kraštų suvažiavusios komunistų pačios, meilužės, vi soko vardo dabitos, bet lietuvių taip ir nesutiks. Už Palangos, kaip pasakoja ten buvusieji, vėl karo zonos, sako, kad daug platesnės. Šventojų vėl žvejų artelė. Visi keliai,

prasmės. Na, o vietos bendruomenės „vadovybė“, pasiremdama rinkimų taisyklėmis 1 pp. abc paskelbs, kad X nedalyvavo rinkimuose dėl priežasčių, nurodytų tuose punktuose...

Bendrai, būkime atsargūs su tokiais punktais. Jei kam atimama piliotinė teisė, tai tam turi būti atitinkama procedūra. Valstybėje tai yra teismo kompetencija, draugijose — Garbės Teismo, bet jokių būdu ne valdybos ar tarybos. Gal išieiti taip, kad Bendruomenės organai bus priversti turėti slaptuosius agentus ir sudarinėti juoduosius sąrašus. Kitaip gaip gi patikrinsi bendruomenės nario ištikimybę?

Kiekvienoje organizacijoje, o Lietuvių Bendruomenė yra organizacija, turi savo narius. Asmuo, stodamas į ją, pasirašo pasižadėjimą vykdyti organizacijos statutą ir derintis prie organizacijos reikalavimų. Lietuvių Bendruomenėje šio momento nėra. Kodėl? Ar asmuo, gyvendamas svetur ir ne priklausydamas Bendruomenėi, nustos būti lietuviu? Manau — ne. Tai teisė kiekvieno lietuvių yra įgimta ir jos niekas negali atimti. Atrodo, kad ši praktika, narių sąrašai, turi būti įvesta į Bendruomenę. Tuomet atpultų visokios painios registracijos ir sekimas ištikimybės. Dabar, kaip rašo E. Sudikas, prie rinkimų urnų pa sipila masės rinkikų, o vėliau vėl dings.

Iš taisyklių išsina, kad kiekvienas lietuvis, nori nenori, pri klauso Bendruomenėi ir net tokie, kuriems neleidžiama balsuoti. Bet jei taip, tai sankcijos tiems, kurie nedalyvaus bendruomenėje. Aš manau, kad tie lietuviai, kurie remia bet kokią Lietuvos okupaciją,

kaip ir visur Lietuvoje, niekieno netaisomi. Grindiniai sulūžę, asfalto nė dulkės nelikę. Visi, pabjurus, rėžia pakelėm vežimais ir vis tolyn į laukus.

Klaipėdoje beveik dvigubai gyventojų.

Nors ir labai išgriauta, bet Klaipėdoje dvigubai daugiau gyventojų, kaip prieš karą. Žinoma, rusai ir mongolai žymiai persveria. Yra ir vokiečių mažuma, bet juos, kaip krašte gimusius nerepatriavo. Vokiečiai turi žalius pasus su atitinkamos tautybės pažymėjimu. Yra ir viena, nelaiminga lietuvių rūšis, karo audroj pametusis dokumentus. Šie žmonės kas trys mėnesiai privalo atnaujinti pasus, kiekvieną kartą naujai fotografuoti, kas kartą mokėti 30 rub.

„Visasąjunginių“ piliečių pasai galioja penkiems metams. Su tokiais pasais gali važiuoti visur, gali pirkti bilietus į Maskvą ar kur nori. Bet jei kelionė NKVD patikrins, tai, neįrodžius kelionės būtinumo, gražins atgal ir dar pabaudą gausi. Bet tai nevisuomet atsitinka, ir visoki šmugelininkai ramiausiai narsto tarp Leningrado — Klaipėdos. Tai daugiausia žydai, aukso pirkliai, (Nukelta į 4 puslapį)

ne tik negali balsuoti, bet ir bendruomenės nariais negali būti. Pagaliau, pamėginkite koki nors Bimbą, Mizarą ir Kikevičių privilioti į bendruomenę... Išsina, kad priklausymas bendruomenėi yra laisvas, todėl be didelių filosofijų reikėtų pradėti rimtai tvarkytis, kaip tvarkosi visos organizacijos.

VLIKo paskelbtąjį PLB tvarką yra idealas, kurio galima bus siekti palengva, ilgu darbu ir pasižventimu.

Žodžiu, paskelbtuoju rinkimų statutu į rinkimus eiti negalima. Kad Bendruomenės darbas eitų toliau, Laičinąjį Org. Komitetą reikėtų pripažinti Vyr. Bendruomenės Organu ligi 1952 m. liepos mėn. 1. d. Paskelbtosios rinkimų taisyklės laikytinos tik projektu. Nuolatinį bendruomenės organą, mano supratimu, turėtų sudaryti rinkti ir skirti atstovai (pusė plius pusė). Skirtingų atstovų kandidatų pristato Komitetas iš įvairių grupių. Skiriamus atstovus turėtų tvirtinti VLIKas, o atei tyje — Lietuvos Ambasadorius. K. Dol.

Diskusijos Bendruomenės organizacijos tema.

KAIP IŠBRISIME?

E. Sudikas („T. Ž.“ No. 28) ir Albinas Vilniškis („N. L.“ No 27) pasisako dėl rinkimų taisyklių. Reikia pripažinti, kad taisyklės komplikotos ir, sakyčiau, Kanados sąlygoms netinka. Gaila, kad LOK-as nepaskelbė taisyklių projekto ir nedavė galimumo pasisakyti dėl jų gyventojams - rinkikams. Pav., E. Sudikas kelia klausimą, ką Bendruomenė darys — atstovaus ar tvarkys? A. Vilniškis kalba apie vadovavimą. Ką galvoja LOK-as, sunku pasakyti. Žinoma, šiuo atveju gali būti keli principai — vadovavimo, tvarkymo, susidrausminimo ir tt. Tuo met vietoje bendruomenės komiteto ar valdybos turėsime vadovybę, vadovus, va-deivas, vietininkus ir dar ką kita. Galėtų būti ir dar vienas principas, kurio laikosi daugumas apylinkių.

Bendruomenės uždavinys, ir svarbiausias, sujungti juo didesni senųjų ir naujųjų imigrantų skaičių bendram tikslui siekti. Norima, kad bendruomenėje rastų vietos įvairių pažiūrų žmonės.

Panašiu principu yra sudarytas ir VLIKas, ir atrodo, kad panašios sudėties Bendruomenės vyr. organas puikiausiai galėtų veikti ir reprezentuoti Kanados Lietuvių. Taigi, ar nederėtų palikti šią sistemą ir toliau ir ją puoselėti?

Iš savo patyrimo mes gerai žinome ir suprantame krikščionio - demokrato sąvoką, social-

-demokrato, liaudininko, tautininko, Atgimimo sąjūdžio ir kitų grupių. Žinome, kad visos šios grupės siekia Lietuvos Nepriklausomybės. Tų grupių bendras veikimas, ypač išeivijoje, laidoja pasisekimą. Bendruomenės vyr. organas turėtų būti sudarytas iš tų aktingiausių grupių.

Paimkime pavyzdžių mūsų krašto Nepriklausomybės laikotarpi. Kol politinės grupės sutarė ir kol jos rado bendrą kalbą, tol gyvenimasėjo normaliai, bet didesnių suolių. Būnant savame krašte, galėjo tilpti įvairios grupės greta viena kitos. Viena greta kitos jos sutelpta VLIKo, o Kanadoje bandomo Vokietijoje išbandytą būdą. Šis būdas neapjungs išeivių, bet dar labiau suskaldys. Jei šiandien „Tėv. Žib.“ (No 28) rašo, kad apie „Nep. Liet.“ susispietęs socialistinis elmentas, tai rytoj gali parašyti dar kitaip ir, pagaliau pasakys, kad ta grupė kenkia Lietuvių tautai. Iš tų žmonių visko galima laukti. Jei šiandien, neturėdami jokios „viešpatin-gumo“ galios, jie drįsta pravardžiuoti kelių šimtų asmenų grupę, tai ko iš jų galima laukti, kai jie atsisės prie „valdymo“ vairo!?

Lietuvių Kanadoje nėra tiek daug. Kodėl, pavyzdžiui, asmuo, gyvendamas Toronte ar Montrealyje, negalėtų balsuoti už kandidatą, ištatytą Britų Columbijoje? Jei mano apygardoje tinkamų kandidatų nerasiu, o balsuoti už kandidatų kitų apygardų negalėsiu, tai dalyvauti rinkimuose nėra

vo suformuluotas konkretus pasiūlymas, kurį St. Lozoraitis 1939 m. spalio mėnesį nuvežė į Kauną ir įteikė vyriausybei. Kaip St. Lozoraitis savo interviu spaudai 1949 m. jau yra viešai atskleidęs, kalbamame rašte, greta kitų sugestijų, buvo pasiūlyta štai kas: Sovietams užpuolant Lietuvą ir okupuojant kraštą, Respublikos Prezidentas su Ministru Pirmininku arba Ministerio Pirmininko Pavaduotoju ir keliais kitais Ministerio Kabineto nariais pasitraukti į užsienį. Tai buvo reikalinga tam, kad kraštui patekus į sovietų okupaciją, Lietuva neliktų be politinės vadovybės ir kad patikrinus Lietuvos valstybės bei suverenumo atstovavimo tęstinumą.

Kalbama Lietuvos diplomatinės pasiūlymą, vyriausybė buvo ne tik priėmusi dėmesin, bet ir nutarusi be ginkluoto pasipriešinimo sovietiskajam užpuoliku nepasiduoti. Ši nuostata buvo priėmusi generalo Černiaus vyriausybė, ji buvo dar kartą patvirtinusi A. Merkio vadovaujamoji, ir Lietuvos diplomatai. Štai kodėl Lietuvos diplomatinė pasijuto begal nustebinta, kai paskutiniuoju, t. y. A. Merkio vyriausybė neįvykdė numatyto pasipriešinimo, nepasitraukė į užsienį, kartu su Respublikos Prezidentu A. Smetona, bet leidosi būti sovietiskoj agresoriaus išgaudyta. Toks jos galas buvo tikrai klaidus. Jis netik užtraukė gėdos dėmę ant tos vyriausybės prieš Lietuvos istoriją už tai, kad sugniužė be pasipriešinimo šūvio ir protesto Lietuvos garbei apginti, bet ir

tai buvo pats blogiausias dalykas — begal pakenkė Lietuvos valstybės suverenumo tęstinumo išlaikymui tarptautinėje plotmėje. Jei kalbamoji vyriausybė nebūtų supasavusi, bet įvykdžiusi nors simbolišką ginkluotą pasipriešinimą sovietiskajam užpuoliku ir po to pasitraukusi į užsienį, kaip jai buvo patarta ir kaip ji pati buvo prieš tai nutarusi padaryti, tai nuo pat 1940 m. birželio 15 dienos nelaimės būtime turėjo užsienyje legalią savo vyriausybę tolesniam gynimui Lietuvos nepriklausomybės politiniai diplomatinėmis priemonėmis.

Tiesa, Prezidentas A. Smetona, kai pavyko su juo, izoliuotu Rytų Prūsijoje, susisiekti per slapta kurjerį, perdavė man, jog turėjo planą sudaryti naują vyriausybę priešakyje su St. Lozoraičiu. Paskiau, kada rugpjūčio mėn. jam pavyko iš izoliacijos išsinešti ir jis su šeima buvo atvykęs į Berlyną, A. Smetona man aiškino, jog buvo manęs atšaukti mandata iš A. Merkio tuojau kai tik pasitvirtino, jog jo ir vyriausybės daugumos supozicija — kad gal dar rusai kalbės ir būti galima surasti koki nors kompromisą — buvo tikra iliuzija. Be abejonės, atšaukimas mandato iš A. Merkio ir pasiskyrimas tuojau pat kito Ministerio Pirmininko būtų buvęs visiškai logiškas ir pateisinamas aktais. Deja, jis buvo neįvykdomas. Pirma, dėl to, kad likusioji Kaune vyriausybė dauguma su pačiu A. Merkio priešakyje, pabūgusi okupanto eventualaus keršto, griebsi policinių priemonių su-

Istorinių dokumentų ir faktų konstatavimas.

K a z y s
S K I R P A

Sukiliminės vyriausybės genezė

I. Lietuvos vyriausybė, apie kurią čia noriu pasisakyti, atsirado pasėkioje 1941 metų birželio 23 dienos lietuvių tautos sukilimo prieš sovietiskąją Lietuvos laisvės ir nepriklausomybės paglemžimą.

Ji buvo gavusi vardą laikinosios arba provizorinės, atsižvelgiant į tai, kad ji susidarė ypatingu būdu, kokio Lietuvos Valstybės Konstitucija nebuvo numatę. Kalbamoji vyriausybė, kaip žinoma, buvo pastatyta krašto priešakyje užpildyti tuščią vietą, kuri buvo pasidariusi, kai paskutinioji konstitucinė nepriklausomos Lietuvos vyriausybė, vadovaujama A. Merkio, pateko į sovietiskojų užpuolimo nasrus ir buvo jo likviduota.

Tačiau naujosios, kurią pastatė 23 birželio sukilėliai, negalima skaityti jokia antikons titucine, nes tas sukilimas nebuvo nukreiptas prieš nepriklausomos Lietuvos įstatymus. Atbulai, to sukilimo tikslas buvo atstatyti tų įstatymų veikimą, nušalinus sovietinę santvarką, kurią Kremlius buvo užkėgęs lietuvių tautai, pasiremiant rusų Raudonosios Armijos ir NKVD durtuvais. Lietuvių tauta, dėka jos ryžtingų sūnų ir dukrų, birželio 23 d. heroiniam aktui, teįvykdė sa

vo natūralią funkciją, numatytą jai pačios Lietuvos Konstitucijos. Juk jos pagrindiniuose nuostatuose yra pasakyta, kad aukščiausioji, t. y. suvereninė valstybės valdžia priklauso pačiai tautai.

Sukiliminės vyriausybės pavadinimu laikina arba provizorinė buvo siekiama atžymėti jog nenorėta pažeisti prerogatyvos skirti ir atleisti krašto vyriausybę. Tuo metu, kai įvyko birželio 23 d. sukilimas, A. Smetona, kuris skaitėsi Lietuvos Respublikos Prezidentu, buvo toli nuo savo krašto ir todėl sakytos funkcijos faktinai įvykdyti negalėjo. Be to, išlaikyti konstituciskumą buvo svarbu dar ir tuo tikslu, kad nesuilsplintus Pasiuntinių ir Igaliojų Ministerių teisinės padėties užsienyje atžvilgiu kitų kraštų vyriausybių, prie kurių jie skaitėsi akredituotais pagal Lietuvos Konstitucijos nuostatus. Todėl buvo reikalingas surasti kompromisą. Jis buvo surastas forma pavadinimo sukilimo pastatytosios krašto vyriausybės provizorine, paliekant Respublikos Prezidentui laisvę paskirti kitą vyriausybę arba patvirtinti tą, kurią pati mūsų tauta jau buvo pastatę kaip rezultatą laimėto sukilimo už savo laisvę ir valstybinę Lietuvos nepriklausomybę.

Tačiau, žiūrint į klausimą ne tiek iš formalinės pusės, kiek iš esmės, tenka pabrėžti, jog kalbamoji Vyriausybė nebuvo nei „laikina“ nei „provizorinė“. Lietuvių Aktyvistų Frontas, sutrumpintai LAF, kuris ėmėsi iniciatyvos paruošti mūsų tautos sukilimą ir tūkstaniai patriotiškaiavios mūsų jaunuomenės, kuri 1941 m. birželio 23 d. rytą stojo ant barikadų prieš daug skaitlingesnę priešą, siekė kilniausio tikslo: jie rizikavo savo gyvybe ne už kažką laikino ar provizorinio, bet už bendrą mūsų tautos idealą — už pilną Lietuvos Nepriklausomybę ir jos valstybinio suverenumo atkūrimą, pastatę krašto priešakyje tokią vyriausybę, kokios troško visa lietuvių tauta.

Prie šios vyriausybės pastatymo buvo einama sistematin-gai, būtent: suderinant, kiek tai karo plinkybėmis dar buvo įmanoma, Lietuvos diplomatinės pastangos užsienyje su ryžtingesniųjų mūsų tautos elementų pasirošimu lemiančiai kovai tėvyneje ir išnaudojant kiekvieną spragą Maskvos - Berlyno ašyje, kuri anuomet lėmė Lietuvos likimą.

Koks buvo tas kelias, kuris privėdė prie birželio 23 d. sukilimo ir naujos vyriausybės pastatymo krašto priešakyje pagal bendrą lietuvių tautos valią ir jos suvereninę teisę savarankiškai valdytis?

I. Pirmieji projektai.

Man prisimena vienas Stasio Lozoraitis, Lietuvos Diplomatinijos Šefo, pasakymas pavartotas per vieną mūsų telefoninį pasikalbėjimą tarp

Berlyno ir Romos trumpai po 1940 metų birželio 15 dienos Lietuvos katastrofos. Kai pra-nešiau, jog Respublikos Prezidentas, A. Smetona pasitraukė į užsienį, bet kad vokiečiai daro jam kliūčių vyksti toliau ir jį internavo, St. Lozoraitis išsitarė maždaug sekančiai:

— Tai labai nemalonu. Gerai, kad nors išsigelbėjo nuo bolševikų. Stipriai ne tame, kad įvyko tokia baisi katastrofa, bet tame, kad gavosi toks klaidus galas: kad Vyriausybė leidosi būti okupuoto išgaudoma be pasipriešinimo šūvio ir be protesto balso. Kaip iš šios klampynės būtų galima išsinešti?

Manau, kad šiais trumpais žodžiais St. Lozoraitis išreiškė visą tą, ką tada jautė ir galvojo visi Lietuvos diplomatiniai postai ir visur, kur tik jie buvo akredituoti, kad gintų Lietuvos interesus ir jos nepriklausomybę užsienyje.

Lietuvos dipl. postas Berlyne davė sau pilną apyskaitą to, ką St. Lozoraitis tais savo žodžiais norėjo pasakyti. Mat, savo laiku tas postas buvo to paties Lozoraičio, šiam vykstant į Kauną su svarbiu pranešimu, painformuotas jog neužilgo po rusų Raud. Armijos pastatymo Lietuvoje 1939 metais įvyko (kaikurių mano kolegų, Lietuvos Pasiuntinių Europoje pasitarimas, apsvairsti klausimą, ką reikėtų patarti Lietuvos vyriausybei tam atsitikimui, jei Maskva, jau užkėgusi Lietuvai rusų garnizonus, kesintys paglemžti pa-čią jos valstybinę nepriklausomybę? Per tą pasitarimą bu-

Didžioji ir Mažoji — viena Lietuva.

IŠ M. L. B. D. TORONTO SKYRIAUS VEIKLOS.

Praeitais metais rugsėjo m. Holšteino provincijoje. Iš jų Toronto įsisteigė Mažosios Lietuvos Bičiulių D-jos skyrius, kuris Toronto liet. organizacijų raizgyne užėmė sau prideramą vietą. Kaip žinoma, M. L. B. D-jos tikslas yra gilesni Mažosios Lietuvos problemų pažinimas ir rūpinimasis mažlietuvių ir jų organizacijų reikalais, tai skyriaus veikla ir pasireiškė šiuos uždavimus bevykdant, kiek sąlygos leido.

Susipažinimui su Mažosios Lietuvos klausimais, buvo surengtos 3 viešos paskaitos, kurių vieną iš Mažosios Lietuvos istorijos skaitė Dr. Šapoka, o kitas dvi, apie Maž. Lietuvos veikėjus, organizacijas ir kultūrinę kovą skaitė klaipėdielis Dr. Anyšas. Artimešimais su susipažinimui lietuvių vsuomenės su mažlietuvių reikalais buvo suruošta arbatėlė, kurioje dalyvavo liet. organizacijų vadovai ir vietos mažlietuviai.

Kiek didesnį rūpesnį skyriaus Valdybai sudarė vargare patokusių mažlietuvių šelpimas, tačiau Toronto lietuviams nuosirdžiai paremiant D-jos pastangas ir ši kliūtis dalinai buvo nugalėta, visos vargingos mažlietuvių šeimos buvo aprūpintos vienu arba dviem maisto siuntiniais.

Iki šiol pasiūsta mažlietuviams Vokietijoje 50 maisto siuntinių ir 1700 svarų įvairių rūbų. Be to pasiūsta pinigais Mažosios Lietuvos Tarybai 50 dol. ir „Keleivio“ leidimui 50 dol. Viso mažlietuvių rėmimui išleista apie 700 dol.

Didžiausia mažlietuvių masė gyvena Britų Zonoj Šlezvig -

Daug mažlietuvių yra Indokinijoje, tarnauja svetimšalių legijone. Jie visų užmiršti, bet jiems reikalinga moralinė parama. Skyriaus valdyba nutarė užmegsti su jais ryšį ir siųsti jiems lietuvišką spaudą, o reikalui esant ir maisto siuntinius.

Reikia pasakyti, kad mažlietuvių pagalbos šauksmas Toronto lietuvių visuomenėje randa atgarsį. Laikė vykdomų rūbų ir pinigų rinkliavų Toronto lietuvis mielai aukojo, kiek galėdamas, Mažajai Lietuvai. Pav., š. m. birželio 24 d. per 2 val. trukusią rinkliavą buvo surinkta apie 200 dol.

Mažlietuvių laikraštis „Koleivis“ taip pat turi neblogą pasisekimą Toronte, kiek egz. atsiunčia — visi tuoju parduodami. Tas parodo, kad Toronto lietuviams Mažosios Lietuvos reikalais domisi ir juos paremia. MLBD Toronto skyrius dabar yra per 60 narių. Valdybą sudaro: teisin. L. Tamošauskas — pirm., inž. J. Preikšaitis — vice pirm., inž. P. Lelis — sekr., inž. I. Dragašius — išdin. ir teis. ekon. V. Skirgaila — vald. narys.

Šios valdybos kadencija baigiasi š. m. rugsėjo mėnesį, toliau numatomas šaukti visuotinis narių susirinkimas ir rinkti naują valdybą.

P. L.

LIETUVA DABARTINIŲ METU

Atkelta iš 3 psl.

Jų pilna Klaipėdoj, Kaune, o Vilnų tai net marma gatvės. Žydai atsikėlė iš Rusijos. Atrodo, kad kokia tai privilegijų dalis. Jie neblogai verčiasi, gauna neapmuitintus iš Amerikos siuntinius, bet kai pareina lietuvių siuntinys, tai kad užkrauna muitą, net ir noras gauti siuntinį praeina.

Su pasais tikras prakeikimas. Juos slepia kiekvienas kuo giliausiai, moterys nešioja po baltiniais, pasikabinę ant kaklo. Kitaip — užpuls plėšikai, atims, o paskui mokėk pabaudas, įtikinėk, kad tikrai pavogė. O plėšikų pilna, ir vyrai vakare nuošaliai nedrįsta vaikščioti.

Yra specialistų, kurie išplėš tus dokumentus, pritaiko kitiems ir už aukštus pinigus parodo. Turėdamas pinigų gali ir milicijoj surasti pasui gauti vietą, nors pagal veikiančias taisykles pasirodytų neįmanoma.

Daugiau bus.

TAUTIEČIAI, rašykmė iš kiekvienos Kanados vietovės apie lietuvių gyvenimą, sąlygas, darbus, atlyginimus, rūpesčius, KLTarybos skyrių veikimą, KLB organizavimosi eigą ir tt. Rašykmė taip, kaip mokame. Už visus rašius ir visas žinias bus dėkinga „NL“ redakcija ir skaitytojai.

Iš visur ir apie viską

Anglijos Londonas parė naują gyventojų surašymą ir rado jų 8.346.137. Tai didžiausis pasaulyje miestas, nes didysis New Yorkas beturi tik 7.835.099, apie vienu milijonu mažesnis. Tuo tarpu karo metu iš Londono išsikėlė kaimus apie pusę milijono gyventojų.

Gyventojų Anglijoje naujas surašymas rado 50.210.472; tirštumas 750 žmonių kvadratinėje mylioje. Tai tirščiausiai apgyventas kraštas.

Brazilija specialiu potvarkiu įsakė vykdyti konstitucines prievoles, pagal kurias yra draudžiama rasinė diskriminacija, nes Brazilijoje visos rasės yra lygios prieš įstatymus.

Popiežiaus gvardija per spaudą išskėlė reikalavimus, kad jos algos būtų pakeltos, nes iš gaunamųjų 50 dol. per mėnesį nesą galima išgyventi. Popiežiaus sutikęs pakelti tiktai pusantro dol., — todėl keli gvardijos nariai apiešė Vatikano tarnybą.

Amerika Ispanijai naujai paskolino 5 milijonus ir 700 tūkstančių dolerių kviečiams ir angliams pirkti.

Indijos valdžia įnešė parlamentan penkmečio planą, pagal kurį gamybai pakelti yra skiriama 3 milijardai ir 600 milijonų dolerių.

Indijos premjeras Nehru siūlo įvesti gimdymo kontrolę, nes Indijos gyventojų skaičius nepaprastai greit auga: per kiekvienus 10 metų priauga 42 milijonai naujų žmonių, kurių nėra kuo išmaitinti. Todėl no rima sumažinti skaičių gimdymų.

Tremtiniais Brazilija ateina į pagalbą ir siūlo lietuviams tuo reikalu kreiptis į Imigracijos departamentą: Avenida Igranga 1267 nr., 2 aukštas, Sao Paulo.

Italijos gydytojas išrado naujos rūšies penktiliną, V. Micentina vardu, kuris kelių valandų bėgyje pašalina gripą. Vartojamas kaip uostamasis tabakas.

Šaghticoke indėnų giminė, gyvenanti Barškuolės Gyvatės kašnelio rezervate prie Kent, Conn., prašo, kad „Baltasis Tėvas“ Washingtone sumokėtų jiems 20 milijonų dolerių už žemę, kurioje šiandien yra visos New Yorko miestai. Indėnai sako, jogei šitą žemę baltveidžiai atėmė iš jų protė-

vių. Giminės viršininkas „Plaukių Unguris“, pareiškė, kad jo ir jo giminės Reikalavimas yra įteiktas Indėnų Reikalavimų Komisijai.

Texaso valstybėje buvo kaimelis, kuris ligšiol turėjo Trumano vradą. Dabar gyventojai nusprendė savo gyvenvietę pavadinti MacArthur vardu.

Kroatijoje įvyko katastrofa traukinio, kuriuo buvo vežami kaliniai iš vieno kalėjimo į kitą. Iš traukinio griuvėsių buvo ištraukta gyvų ir mirusių po du surišių kalinių. Tarp kitų ten buvo krūvon su risti du vyskupai: katalikų Petras Cule ir Mostario provoslavų Sarajevo Varnova Nastic. Du kunigai, taip pat krūvon su risti, buvo užmušti.

Tikėjimo būklė Jugoslavijoje nėra pagerėjusi. Nors prieš metus laiko buvo paskelbta amnestija ir iš kalėjimų išleista 11.000 kalinių, tačiau jų tarpe buvo tik 10 kunigų. Apie 300 kat. kunigų ir 50 provoslavų kunigų dar yra kalėjimuose.

Katalikų universitetas Liubline, Lenkijoje, nepaisant didelių sunkumų, vis dar tęsia darbą. Varšuvos vyriausybė iki šiol dar vis neišdrįso įvesti privalomų marksizmo pamokslų. Universitetą lanko apie 1.300 studentų.

Bučiavimas tyrinėjęs Amerikos mokslininkas dr. Strong, paskelbė tokias išvadas: didelis bučiavimosi mėgėjas savo amžių sutrumpina 6—7 metais. „Normalus“ pasibučiavimas kainuoja vyrui 3 minutes trumpesnio gyvenimo. „Ungingas“ pabučiavimas sutrumpina gyvenimą 5 minutėmis. Sudauginęs pabučiavimas iš minučių, dr. Strong gaavo 6—7 metus.

Daktaro patarimas: pratintis iš jaunystės dienų prisilaukyti dietiško bučiavimosi.

Londono buvo susirinkę žymesnieji sprausminio lėktuvo planuotojai iš vakarų Europos paminėti dešimties metų sprausminio lėktuvo skridimo bandyto Anglijoje, sukaktį.

Falcon sala, viena iš Ton ga salų grupės, kartkartėmis nugrimsta vandenin, o po kurio laiko vėl iškyla. Nuo 1877 metų iki šiol Falcon sala buvo dingusi 3 kartus. Dabar ji vėl pasinerė.

Moslemo pasekėjai iš Pakistano, Persijos ir Irako nuta

sės pasikėsiniui atremti. Iš antros pusės Lietuvos užgrobumu rusų Raud. Armija priartėjo betarpiškai prie Rytų Prūsijos, kur vokiečiai turėjo tuo metu vos kelis pėstininkų batalijonus. Jei Maskva būtų panorėjusi, tai vien tomis įe gomis, kurias pasiuntė į Lietuvą, būtų galėjusi, be jokio didesnio pasipriešinimo iš vokiečių pusės, prasiveržti iki Vislos, kitaip sakant, užgrobti visą Rytų Prūsiją ir priversti vokiečius skubiai traukti iš okupuotos Lenkijos...

Atsižvelgiant tokios situacijos, vokiečių karo vadovybė pasijuto priversta griebtis skubių priemonių sustiprinti Vokietijos apsaugą Rytuose. Tuo tikslu buvo nusprendusi permersti vieną armiją iš Vakarų į Rytus. Bet tai reikalavo laiko, nes armijos permetimas yra susijęs su didesniais pasiruošimais ir reikalinga skatilingų transporto priemonių. Kol vyko šių kalbamų jėgų permetimas iš Vakarų į Rytus, vokiečių karo vadovybė pergyveno kritiškas dienas. Niekas negalėjo būti tikras, ar sakyti didesnių jėgų permetimo į Rytus Kremlius nepaskaitys sau už Casus Belli ir ar nesigriebs prevyntinių karo žygių. Jei tai būtų padaręs, tai, aišku, kas tuojau pat būtų išsiplėtęs ir Europos Rytus, taigi būtų jau 1940 metais palietęs mūsų kraštą.

Kad patikrinus, koks tada plakė pulsas pas tuos, nuo kurių anuo metu parėjo III-jo Reicho politinės vadovybės sprendimų paruošimas, birželio 20 d. pasitengiau pasimatyti su tas Berlyne jau buvo nujautęs.

Lietuviai visur

* Art.-komp. A. Vanagai-forde, Conn., kur greitai laiku čiuu geguž. 30 d. Čikagos šv. Kazimiero kapuose atidengtas paminklas su įrašu: „Už dieną, raštą ir žodį dėkinga lietuvių tauta. Paminklas pastatytas lietuvių lėšomis“.

* K. Škėma, žinomas šachmatininkas, persikėlė iš Bostono gyventi į Brooklyną.

* Juozas Ginkus, Jr. išlaikė egzaminus ir gavo New Yorko valst. notary public teises. Jo raštinė yra 495 Grand Street, Brooklyn.

* Barbora Darlys, buv. Čikagos operos solistė, Festival Opera Company yra pakviesta šį rudenį kartu su J. Kjepura dainuoti „Halkos“ ir kt. opere.

* J. Pakalka, buvęs Kauno „Paramos“ dir., Brooklyn ve d. A. Kaunelieng.

* A. J. Bartuška iš Nantico, Pa., šiemet baigė JAV laivyno akademiją Antanapolyje, Md.

* Liet. Darb. Sąjunga metiniame seime patvirtino buvusią centro valdybą, kurią sudaro: pirm. prel. Juras, v. p. V. Kudirka, antras v. p. P. Razys, sekr. A. Kneizys, fin. sekr. A. Peldžius, išd. B. Ciunienė. Kontrolės komisijon išrinkti: kun. J. Bernafonis, N. Meškūnienė ir B. Jakutis.

* Vlada Stancikaitis ir Antanas Kairys dalyvavo Brazilijos dailininkų parodoje Sao Paulo mieste.

* J. Lenkaitis, Patrios leidyklos savininkas kuriasi Stam

rė savo religijos vadovui Aga Khanui, kuris gana linksmai Vakarų Europoje gyvena, jubiliejaus proga padovanoti tiek platinos, kiek sveria gana stambus suakutvininkas.

Olandija pastatė Argentinai tris naujus komercinius laivus.

Praėjusiais metais Sovietų Sąjungoje buvo nuteista 17.012 asmenų, kurių bendra bausmė siekia 63.034 metus kalėjimo.

Fleity muziejuje Amerikos Kongreso bibliotekoje, yra didžiausias fleity rinkinys ir 12 000 fleitoms gadų.

Vengrijoje visi soferiai atleidžiami iš turėtų pareigų. Jie turi eiti karinėm tarnybon arba į fabrikus. Mažinos vaivaruoti paliktos moterims.

visu Alfred von Rosenberg'o bendradarbiu. Ji asmeniškai pažinau nuo prieš daugel metų, kada dar buvau Lietuvos karo attache Berlyne, o jis — dar buvo, taip sakant, nedidelis žmogelis. Atsižvelgiant įvykusios su Lietuva katastrofos ir pasiremdamas mudviejų sena pažintimi, pastačiau suminėtam nacių partijos veikėjui visai konkretų klausimą, būtent: ar galima tikėtis, jog III-sis Reichas kada nors suduos smūgį bolševizmui, kurį Sov. Rusija siekia išsiplėsti į Europos Vakarų ir po visą pasaulį. Į tai susilaukiau maždaug sekančio atsakymo:

Vėliau ar anksčiau, Sovietai bus sutriuškinti. Politiskai šis klausimas jau išspręstas. Kada tai sprendimą įvykdyti, tai jau nebe politikos, bet karo srategijos klausimas; tai gali įvykti greitai, bet gali dar ir nusidėsti.

Po šių žodžių mano pažįstamas dar pridėjo:

Bet aš nieko į Jūsų klausimą neatsakiau. Jei sąryšyje su tuo pasklistų kokie nors gandai, tai bus formaliai demantuota, jog tokia tema visai ne sikalbėjome.

Atsižvelgiant žinių, kurios pasiekdavo Lietuvos pasiuntinybę apie nuotaikas vokiečių karo vadovybės ir buvo patirtos apie jau suminėta nusistatymą dalį jėgų skubiai permersti iš Vakarų į Rytus, čia paduotoji informacija iš nacių partijos sluogsnų nebesudarė jokios revaliacijos. Ji tik patvirtino tai, ką Lietuvos dipl. postas Berlyne jau buvo nujautęs.

forde, Conn., kur greitai laiku pradės vėl leisti knygas. Organizuoja savo spaustuve.

* Straipsnio apie ryškiasias asmenybes konkursą, kurį buvo paskelbęs „Draugas“, laimėjo prof. S. Kolupaila, parašęs straipsnį apie kan. J. Tumą - Vaižgantą.

* S. Pauly, Brazilijoje, buvo šliūbai: Kazio Baužio su Elena Godliauskaite, Vinco Kutkus su Hilda Aragas, Vitoldo Barausko su Marija Beniuskevičiūtė, Stasio Milinavičiaus su Marija Kižyte, Juozo Zalan-dausko su Elvira Baziliauskaitė.

* Teodoras Šapokas bandė plaukti Europon. Buenos Aires dienraščiui plačiai rašo apie 50 m. T. Šapoką, kuris šoko La Platos upen ir pro okeanus laivus nuplaukė apie 500 metrų tolyn. Uosto jūrininkai jį pasivijo valtimi ir atgabeno į krantą. Teodoras spaudos atsakymams pasakė, kad jau keli metai praėjo, kai jis negauna jokio atsakymo nuo savo šeimos iš okupuotos Lietuvos. Gydytojai mano, kad dėl to pasiilgimo jis taip labai kamuojasi, kad jo nervai paio. Tapo aprašytas ir išpaveikluotas.

* „Vyty“ šiuo metu redaguoja dr. J. Leimonas ir Phyllis Rensdelyte.

* Rašytoja Karolė Pažeraitė, LSB Valdybos pakviesta mokytojauti Mokos mokykloje, vietoje išvykusio iš S. Paulio mokyto Simo Bakšio.

* „Folka da Noite“ paskelbė sąrašą, kurie, kaip komunistai, bus ištremti iš Brazilijos: Alfonsas Kučinskas, Vladas Bukas, Magdalena Latvienienė, Efrenas Savielovas, Antanas Černiauskas ir kt.

* Naujosios Vilnios statybos darbininkai Vilniaus kurpių artelėje užsakė 30 porų batų. Po ilgo laukimo, gavę batų darbininkai nustebo: ne tik jų dydis buvo skirtingas, bet ir medžiaga įvairavo. Vienas buvo pasiūtas iš avies kailio, kitas iš kiaulės odos ir tt. Komunistiškai batai gražinti atelei.

* Vyt. Bieliajui sušelpiti New Yorko buvo sumuostas tautinių šokių festivalis. Programoj dalyvavo J. Matulaitienės Lietuvių Meno Kolektyvo tautinių šokių grupė ir Alg. Kačanauskas vadovaujamas muzikinis kolektyvas.

kliudyti Prezidentui pasitraukti iš užsienį ir to pasekoje A. Smetona savo lūkarojimą Kybartuose buvo priverstas užužbaigti bei pasiskubinti kelti koją pe sieną. Antra, todėl kad vokiečiai jį, kai jis tik atvyko į Eitkūnus, tuojau apstatė savo policija ir sekančią dieną formaliai internavo, Rytų Prūsijoje.

Palieku nuošalyje klausimą, ar A. Smetona būtų buvę įmanoma tuojau, kai išvengė sovietiško užpuolimo rankos, paskelbti užsienyje sudarymą naujos Lietuvos vyriausybės, vietoje tos, kuri pateko tam užpuolimui į nasrus. Vokietijoje tai tai tikrai jam nebūtų buvę galima, nebent tuo metu jau būtų įvykęs Maskvos - Berlyno ašies sutrupėjimas. A. Smetonos atsiradimas Vokietijoje su darė didelį rakštį tai ašiai. Mas kva į tą atsitikimą žiūrėjo plačiai išskęstomis akimis, o III-jo Reicho vadovybė turėjo nemažai galvosuko, kaip jai su A. Smetona pasielgti. Net ir po to, kai buvo priimtas sprendimas jį internuoti, vis dar buvo pavojaus, kad A. Smetona gali būtų išduotas, jei tik Maskva to griežtai pareikalautų. So vietų ambasada Berlyne intensyviai rinko žinias ir sekė, ar A. Smetona, nors ir būdamas internuotas, nemėgina ką veikti Lietuvos Vyriausybės sudarymo prasme ir kokį palai ko kontaktą su juo Lietuvos Pasiuntinybė bei ką ji veikia iš savo pusės.

Kadangi Prezidentas A. Smetona buvo internuotas ir faktinai nieko daryti negalėjo, Nors tai, kaip paaiškėjo po kaitai iniciatyvos teko griebtis ro, buvo pasėka slapty susita-

kam kitam. Buvo natūralu, kad jos imtųsi Lietuvos dipl. postas Berlyne. Jis buvo arčiau Lietuvos ir jį greičiau pasiekdavo žinios iš krašto. Svarbiausia gi buvo tai, kad tam postui buvo lemta būti prie vie no iš Maskvos - Berlyno ašies galų ir todėl jam geriau, neg kuriam kitam iš Lietuvos dipl. postų užsienyje, buvo matyti tos ašies spragas ir trapumą. Kitaip sakant, vietos ir laiko aplinkybės pačios savaime vertė tą postą būti labai budri ir aktyviu, kad nepraleidus galimyės Lietuvai pagelbėti, jei tik tam pasitaikytų konkretiška proga, nors ji ir būtų susijusi su rizikomis. Tačiau tai, ką tas postas anuomet projektavo, nebuvo joks bandymas sudaryti Vokietijoje egzilinę Lietuvos vyriausybę. Tai, iš priežas ties ano meto rusų-vokiečių santykių, buvo visai neįmanomas dalykas.

Kalbamas postas siekė visai ką kita: naujos Lietuvos vyriausybės paskelbimo ne iš nacių malonės, bet mūsų pačių ryžtingu apsisprendimu, pasinaudojant Prezidento A. Smetonos išsigelbėjimu nuo sovietiškojo okupanto ir išnaudojant eventualų Maskvos - Berlyno ašies sutrupėjimą; kitaip sakant — realios kovos keliu už Lietuvos Nepriklausomybę, pa statant ir vieną ir kitą aukštos ašies galą prieš Lietuvos suverenumo atkūrimo faktą.

Pirmą kartą tokia galimybė buvo nusišypsojusi trumpai po rusų Raudonosios armijos išsibrovimo į Pabaltijo kraštus. Nors tai, kaip paaiškėjo po kaitai iniciatyvos teko griebtis ro, buvo pasėka slapty susita-

rimų tarp von Ribbentropo ir Molotovo, pasirašytų Maskvoje su abiejų diktatorių — Stalino ir Hitlerio palaima, tačiau sakyta bolševizmo pasiveržimas daugiau į vakarus buvo labiau sujaudinęs vokiečiųvisuomenę. Vokiečiai buvo ypač įkaitę ant Kremliaus už pagrobimą Lietuvos. Atrodė, jog, nežinurint slapty susitarimų su Maskva, III-jo Reicho politinė vadovybė dar nebuvo Lietuvos galutinai nurašiusi nuo savo planų. Tai buvo matyti, pav., kad ir iš to fakto, jog nesisukubino atsiimti vokiečių tautinės mažumos iš mūsų krašto, tuo tarpu kai iš Latvijos ir Estijos tas mažumas galvatrukčiais evakuavo į Vokietiją jau 1939 metais, tai yra tuojau po pasirašymo slapty susitarimų su Kremlium apie „itakų sferų“ pasidalinimą Pabaltėje. Tai gi, rusų Raudonosios Armijos atplūdžiui į Lietuvą III-jo Reicho politinės sferos jautėsi ne tikėtai užkluptos bei antrojo ašies galo prigautos.

Dar svarbesnė aplinkybė, kuri vertė vokiečius jaudintis, buvo Vokietijos nesaugumas Rytuose. Tuo metu, kada rusų Raud. Armijos jėgos 1940 m. birželio mėnesio vidury įsibrovė į Pabaltijo kraštus, kuone visos III-jo Reicho militarinės pajėgos tebebuvo užangažuotos karo veiksmams Europos Vakaruose, prieš Prancūziją ir jos talkininkus. Rytuose vokiečiai turėjo palyginant silpną priedangą — vos kelias divizijas; bet ir jos buvo išdriektos Lenkijoje išilgai rusų vokiečių demarkacijos linijos, be pakankamų rezervų byle kiek rimtesniam iš rusų pu-

(Bus daugiau).

Žmonija ir tikyba

VYDŪNAS.

Pabaiga.

Dieviškumo Trejyba yra dažnai žmonijoje skelbta. Se nieji Aigyptietiai kalbėjo apie Dievą Osirį, moterį Isis ir vaiką Horus. Osiris miręs ir vėl prisikėlęs. Senieji Graikai garbino ir vieną Trejybą, kurios vardai buvo Uranos, Kronos ir Zeus ir kurių galios apsirėškiantios kaip visokie dievaitiai Visatoje.

Geriau žinomos yra Hindu mintys apie Dievą Trejybą. Ji susidaranti iš trijų apsirėškiančių, vadinamų Brahma, Visnū ir Siva. Su kiekvienu jų apsirėškias ir moteriškas dieviškumas, kurs Sanskrito žodiu vadinamas Dievo „Sakti“, o tai reiškia Dievo galia. Tūli, tai neapgalvodami, kalba apie dievaities Sale dievaitių. Ta Trejyba su jos galios mis skelbiama kaip apraška Vienatinio, kurs vadinamas Parabrahma.

Labai reikšminga yra kad Hindūs nepeikia, bet gerai vertina kitaip kaip jie tikiškai apsirėškiantus. Jiems, turbūt, yra labai atbotinas jų šventraščio Bhagavad Gitos IV, pokalbio, 11 eilėsia žodis: „Kokiu tik būdu žmonės man artinasi, taip Aš juos priimu. Mano yra kiekvienas taktas, kuriuo žmonės iš visur atkyla“. Senųjų Persų Išmintius Zaratustra skelbė savo rašte Avesta, kad Visatoj veikianti šviesos ir tamsos galia: Ahura Masda ir Angro Mainju, bet abu yra slėpiningos visatos apsirėškimas. Taip tad ir tuo skelbta kūrybinė Trejyba.

Krikščioniški mokslai kalba apie Dievą Tėvą, Sūnų ir Šventąją Dvasią. Bet dažniausiai minimas Dievas ir velnias, kuriuodu kovojantį su viens kitu nuolatai be galutinio atsvėrimo. Reikėtų gal sakyti, kad taip reiškiasi neaiškus tikiyb

gumas. Tūli, save skelbdami tikrai tikintiais, savo aistringumu ir neapykanta prieš kitą tikintį, tuomi tiesiog įrodo, kad jie yra pasidavę nelabumui, vadinasi velniui. Jie visai pamiršta šventąjį žodį: „Dievas yra Meilė, ir kurs pasilieka Meilėje, pasilieka Dievuje ir Dievas jame (1. Jon. 4, 16)“.

— * —

Iš visa to, kas taip nors ir tik priminiu pareikšta, turbūt aiškėja, kad tikyba yra visoj žmonijoje žmoniškos esmės iširodymas. Bet tūli gal klaus, kuo pasižymi tikriausiai krikščioniškumas, krikščionių tikyba. Trumpai pasakius: iš krikščionių laukiama pasišventimo Dievo apsirėškimui žmoniškume, būtent Kristui, kurs žmogų, esantį žmogaus vaiku, padaro Dievo vaiku ir taip jį iškelia iš visų niekybių į dievišką gyvenimą, į tobulumą.

Dabarties laikais vyksta ypa tingas pakitimas tikiybės atžvilgiu. Dažnai ji, kaip jau minėta, ypatiai galingųjų, neigiamas. O kur ji dar vertinama, tie apsirėškimai iš tikiybės labai niūkūs. Labai paviršutiniai tikyba suprantama, beveik vien tik kimbama prie žodžio arba apeigų, jų pradmės nebemanant. Gyva tikyba, retai tepasirėškia.

Bet šiurpulingi dabarties vyksmai pasaulyje veikia žmonių gyvenime kaip pavasario audros gamtoje. Žmonių tiesiog sukrečiami, kad pabunda gyvenimo slėpiningumui ir jieško jo Pagrindo. O labai pastebėtina, kad vis daugiau randa tinkamų patarimų iš visokių svetimų tikiybės mokslų, ypatiai iš Azijos, vyriausiai iš Indijos plintantių. O jie ne neigia krikščioniškus šventraščių žodžius, ale jų prasmę dar tiesiog gilina ir ryškina.

Dėdės Tomo trobelė

Ši knyga yra turbūt plačiausiai žinoma Amerikos knyga visame pasaulyje. Ji yra sukelusi didelį visuomeninį sąjūdį. Pirmą sykį ji pasirodė 1851 m. laikraštyje „National Era“. Tokiu būdu šiemet jai sukako 100 metų. Laikraštis buvo leidžiamas Washingtone ir kovojo už vergų teises. Autorė B. Stove už šio veikalo teise gavo 300 dolerių. Bet sekanciais metais veikalas jau pasiekė 300.000 egzempliorių tiražą. Tais laikais Amerikoje tai buvo neįprastas pasiekimas. Apsysaka greitai laiku buvo perdirbta ir į scenos veiklą ir vaidinimą.

Sutikęs autorę prezidentas Linkolnas pasakė: „Ar tai ši moterėlė, kurios knyga sukėlė

tokį didelį karą?“ Iš tikrųjų ši knyga buvo kibirkštis, kuri uždegė nesantaikos paraką tarp pietinių ir šiaurinių valstybių.

Kai neilgai trukus po knygos išėjimo, autorė nuvyko Anglijon, visuomenė ją sutiko su karališkomis iškilėmis.

Ji gimė Connecticut valstybėje kalvinisto pastoriaus šeimoje. Jos vyras taip pat buvo pastorius. Juodųjų vergų gyvenimo pietinėse valstybėse ji savo akimis visai nebuvo mačiusi. Kai rašė knygą, naudojos tarnaitės pasakojimu. Vėliau ji beveik kasmet parašydavo po vieną apysaką knygą, bet tos knygos šiandien nieko nedomina.

KULTŪRINĖ KRONIKA

PREMIJUOTA LIETUVIŠKA MADONA

Dail. P. Puzinas vėl laimėjo premiją — šeštame tarptautniame Madonų Festivalyje (Sixth Annual Madona Festival), įvykusiame Los Angeles mieste. Už savo išstatytą paveikslą „XX amžiaus Madonna“, vaizduojančią lietuvę motiną už geležinės uždangos, laimėjo „Popular Awar“. Parodoj buvo išstatyti 126 dailininkų darbai.

„Popular Award“ yra skiriamas dailininkui, už kurio darbą pasisako daugiausia lankytojų. Kiekvienas lankytojas, išeidamas iš parodos, įmeta kortelę, pažymėdamas, kurį paveikslą jis laiko geriausiu.

Dail. P. Puzino laimėjimas šioj parodoj rodo, kad jis yra užkariavęs Los Angeles meno sluogsnius ir prasimušęs į pirmųjų dailininkų eiles. Jis visur pabrėžia esąs lietuvis ir daro gerą propagandą Lietuvai.

(KKL).

RAŠYTOJAI IR DAILINKAI

Rašytojai: Brazdžionis ir Jankus tvarko savo raštus. Jurskus ruošia spaudai pasakas apie Vilnių. St. Būdava rašo romaną „Rapolas Gelžinis“. Prel. Juras dar šiemet išleis keislingus vertingus veikalus, taip pat dar šiemet bus išleista didžiulė dr. Z. Ivinskio studija apie Merkeli Giedraitį, kuriai panaudojama dar niekados netyrinėta medžiaga. A. Škėma baigė dramą iš bolševikų okupacijos Lietuvoj, pavadintą „Paskutinis tardymas“. Arkiv. Skvireckas baigė perredaguoti visą šv. Raštą, kuris bus išleistas patogaus nedidelio formato leidiniu. Vokietijos PLB išleidžia jaunimui A. Giedriaus „Tėvų pasakas“, iliustruotas dail. J. Kaminsko. J. Žilevičiaus Čiurlionio ansambliui dedikuota „Laisvės, laisvės mūsų kraštui“, išleidžia „Pašvaistės“ leidykla.

Dailininkai: J. Rimša garsioj Buenos Aires „Galeria Mueller“ buvo atidarsęs savo kūrinių parodą, kuri truko iki birželio 7 d. Joj buvo išstatyta 20 paveikslų, kurių 6 piešti Argentinoj, o 14 — Boivijoje. Kai kuriuos iš jų išvežti iš Bolivijos, kur jis laikomas I valstybės dailininku, reikėjo net spec. vyriausybės leidimo. Kūriniai įkainuoti gana brangiai, pav., „Bacanal“ — 30.000 pezų. Rimšos kūriniai atkreipia žymiausių meno kritikų dėmesį. Argentinos dienraščiai ir žurnalai dailininko darbus, kaip „Skalbėjos“, „Camba“, „Tropikų malda“. „Prieblanda“ ir kt. vadina genialia kūryba. Parodos atidaryme, be gausaus būrio įvairių kritikų, dailininkų, spaudos atstovų ir įvairių intelektualų, dalyvavo ir gražūs būrys mūsų tautiečių, tarp jų ir dailininko tėvai, brolis ir sesutė. Be Buenos

Aires, paskui kitų jo 50 kūrinių parodos vyks Sao Paulo, Rio de Janeiro miestuose ir Madride. Dailininkas yra su nus kauniečiams gerai žinomo siuvėjo Rimšos, gimęs Kaune, meną studijavęs Argentinoje. Dail. V. Petravičius suruošė savo kūrinių parodą Cikagoj. Petravičius gavo premiją Cikagoj už savo lino raizinį „Mano tėvų šalis“. Aplankęs Illinois dailininkų parodą, gen. McArthuras žiūrėjo ir liet. dailininkų M. Šileikio ir J. Pautieniaus joj išstatytų paveikslų.

KOMUNISTAI ISNAUDOJA POETUS - PATRIOTUS

Paskutiniu laiku komunistų tarpe pasidarė mada savintis garsius poetus. Neseniai didysis škotų poetas Robert Burns buvo paskelbtas kaip „marksistinis revoliucionierius“, nors jo gyvenimo metu Markso dar nebuvo. Walt Whitman, didysis Amerikos poetas, taip pat savinamas. Dabar ir Taras Ševčenko, ukrainiečių poetas, taip pat jau bolševikinamas. Dabar Rusija Kanados komunistams prisiuntė iš marmuro padarytą 70 tonų sveriančią T. Ševčenkos statulą, kurią komunistai stato Palermo parke, netoli Hamiltono, Ont.

„Association of United Ukrainian Canadians“, komunistų kontroliuojama organizacija, kuri šitą planą vykdė. Šita grupė turi apie 20.000 ukrainiečių - kanadiečių narių.

SOVIETINĖS LIETUVOS NEUZTENKA

Sovietinė spauda rašo, kad Leningradan išvežtas mokyktis kompozicijos Juzeliūnas ir dirigavimo Genušas, o į Maskvą konservatoriją dainavimo mokyktis Mikštaite. Ar tuos jau nuolius reikia surusinti, ar tarybinės Lietuvos mokslo įstaiogs netikusios, kad negali paruošti specialistų?

— Lietuvoje sovietinių rašytojų pirmininkas, kurį skiria komunistų partija, kaip tos srities policininką, kad jis stropiai prižiūrėtų rašytojus, dabar yra padaręs metinę rašytojų darbų apžvalgą. Daugeliui J. Šimkus pila į kailį, kad jie nemoka suprasti sovietinio gyvenimo ir nemoka prisitaikyti prie okupacijos bei okupantų reikalavimų.

— Birželio 24 d. Diepholzo lietuvių stovykloje įvyko lietuvių rašytojų literatūros vakaras. J. Krumino kūrybą skaitė mokyk. Venclauskas, savo poeziją deklamavo Pročiūnai, ištraukas iš savo kūrybos skaitė Ant. Giedrius, ir paskaitė paskaitė Dr. Vydūnas.

— Vyriausias Sielovados tvarkytojas — Tėvas Bernatovis aplankė svarbesnes šiaurės Vokietijos stovyklas.

Prof. Telesforas Valius

Sunkios mūsų menininkų kūrybos sąlygos, kai pirmoje eilėje tenka pragyvenimu rūpintis dirbant ne savo specialybės darbą, kuris dažniausia menininką išsemia fiziškai ir atima jam kūrybines jėgas ir upą.

O menas juk reikalauja nepaprastai didelio darbo, didžiulės jėgos koncentracijos, didelės įtampos. Jeigu liaudies menininkas, įjaustydamas verpstę ar raizydamas įklumpę, turi atsidėjęs, ilgas valandas ir ištisas dienas savo menui pašvęsti, — tai modernusis menininkas, ypač šių laikų menininkas, yra reikalingas ne tik tai didžiulio susikaupimo sąlygų, ne tik tai įtempimo fizinių ir dvasinių jėgų, bet reikalingas ir plačių žinių, nuolatinio savo menui atsidavimo ir to pranašumo, kuris jo kūrinius iškelia aukščiau kasdienybės, aukščiau paprastumo. Be tinkamų sąlygų šis tikslas siekti yra labai sunku; jam reikia aukotis: nemigti naktų, atsakyti eilinio žmogaus naudojamų patogumų ir dar įdėti kapitalo, nes kūrybai reikalingos ir brangios medžiaginės priemonės, nes jos yra specialios — brangios, ne masiniu būdu, gaminamos.

Vienas didžiųjų mūsų dailininkų, žymusis grafikas prof. Telesforas Valius, nežiūrindamas, kad dirba, nors ir teptuku,

— Pereinamoje stovykloje perėmė lietuvių kapeliono pareigas kun. dekl. Saliamonas Kaunas. Senasis kap. J. Pragubickas išvyko jau į Grohną kelionei į JAV.

— Diepholzo Lietuvių gimnazija ir pradžios mokykla baigė savo mokslo metus. Atostogų mokiniai norėtų išvykti į kalnus ir prie ežerų, bet dėl stokos lėšų turės vykti pas savo tėvus į stovyklas.

NAUJI RASTAI.

„EGLUTĖ“ 6 nr. birželio mėnesio, vaikams skirtas laikraštis, iliustruotas, gražiai leidžiamas ir vaikams įdomus. Kas turi vaikų, turėtų turėti ir šį gražų žurnalą.

Šatrijos Ragana. SENAME DVARE. Apsysaka. Išleido „Baltijos leidykla“, Toronto, 168 Concord Ave. Knygos kaina nepažymėta. Leidinys atrodo neblogai.

„SKUNKĖ“ 2 nr. Naujame numery „Skunkė“ skelbia, kad ją Amerikoje atsidėjęs platinas Bimba, Mizara ir Pruseika. Viršelis su vyriausiojo enka-vedistu Golovoriezu Iztrebite-levičiu Sadistovu. Kaina 0,25 ct. Gaunama „NL“ redakcijoje.

M. Gudelis. LIETUVIAI GYNĖ SAVO MISKUS. Kaina 2 dol. Gaunama „NL“ redakcijoje.

V. Pieteris. LAPĖS PASAKA. Kaina dol. 1.10. Gaunama „NL“ redakcijoje.

tačiau grynai mechaninį darbą, — vis dėlto turi jėgų ir kūrybos darbams.

Telesforas Valius savo darbais gana plačiai dalyvauja ir parodose. Jo kūriniai po Kanados Grafikų Sąjungos parodos Toronte dabar keliauja po visą Kanadą, kurios miestuose dabar ta grafikos paroda rodoma. Kilnojamoje Kanados Grafikų Sąjungos parodoje yra rodomi penki Telesforo Valiaus kūriniai — medžio raiziniai.

Prieš savaitę Toronte įvyko Tarptautinis festivalis, kuriam dalyvauja iš Europos atvykusieji dailininkai. Šiame festivaly — parodoje dalyvauja ir mūsų tautietis T. Valius su trim savo darbais. Spauda apie mūsų tautietį gražiai atsiliepė. Pav. Toronto „The Globe and Mail“ šios parodos proga rašė: „Tarptautinis Festivalis Woodworth namuose šiandieną talpina kelių europiečių menininkų, atvykusių Kanadon paskutiniu metu, parodą, kurioje randame lietuvių Telesforą Valių, kurio medžio raiziniai yra šios parodos pažiba (žymybė)“.

Mielasis mūsų menininkas yra nuolatinis ir nuosirdus spaudos talkininkas. Jo meniškąjį pavidalinimą eina žurnalas „Aidai“; jis nuolat talkina ir „Nepriklausomai Lietuvai“ ir kitiems laikraščiams; jis paskutiniu metu iliustravo poeto Henriko Nagio vėliausios poezijos rinkinį „Saulės Laikrodžiai“.

Jis dirba ir kitus meno darbus — portretus, ekstra leidinius ir tt.

Dail. T. Valius taip pat, kiek girdėti, yra nusistatęs suruošti plačią savo kūrybos parodą, kuri tikisi parodyti visai Kanadai. Ši, žinoma, reikalinga didelio pasiruošimo ir didelių išlaidų, todėl dailininkas su ja nesiskubina.

Mums labai malonu, kad žymusis mūsų grafikas sėkmingai dirba, garsina ir lietuvių ir Lietuvos vardą. Linkime jam gražios sėkmės, o kur bus reikalingas paramos, ir paremkime. J. K.

PROSPER MERIMEE

Tamango

VERTĖ RIMAS BAGDONAS.

III.

Pergalė buvo negrų rankose. Keli likę jūreiviai malda-vo negrų jų pasigailėti, bet visi, kartu ir vertėjas, kurs jiems nieko blogo nebuvo padaręs, buvo be pasigailėjimo išskersti. Leitenantas krito didvyriškai kovodamas. Jis pasitraukė už vienos iš tų mažų patrankų, besisukančių ant ašies ir šratais užtaisytų, kairiąją ranką jis užtaisė patranką, o dešiniąją jis taip mikliai naudojo kardą, kad apie save jis sutraukė būrį negrų. Tada jis iššovė į jų tarpą ir grindinį nuklojo negyvais ir mirštančiais. Sekantį akimirksnį jis buvo suplėšytas ir gabalus.

Kai paskutiniojo baltojo kūnas buvo sukapotas ir išmestas per bortą, negrai jautė, kad keršto troškulys buvo jau persotintas ir žvelgė į laivo bures, vėjo ištemptas, kurios, kaip atrodė, dar tebeklausė jų pavergėjų ir nešė nugalėtojų, nežiūrint pergalės, į vergijos žemę.

„Mūsų darbas veltui, — jie murmėjo neviltyje, — ar baltųjų didysis fetišas nuves mus atgal į namus po to, kai mes paliejome tokios jo garbintojų daugybės kraują?“

Kažkas iškėlė mintį, kad Tamango turėtų priversti Fetišą jo klausyti. Visi pradėjo šaukti Tamango. Jis nesiskubino jo išgirsti. Jie rado jį stovintį prie priekinės kabinos, viena ranka pasirėmęs ant kapitono kardo, kitą ištiesęs, kurią Ayche, ant kelių atsiklaupusi, bučiavo. Bet laimėjimo džiaugsmas negalėjo panaikinti to baimingo žvilgsnio, jo akyse matomo. Ne taip kvailas, kaip kiti, jis geriau suprato liūdną jų visų padėtį.

Pagaliau jis nuėjo į dėnį, atnešdamas ramybę, kurios jis pats neįtė. Šimto pakrikusių balsų prašomas pakeisti laivo kursą, jis, lyg norėdamas pratęsti laiką, pamažu ėjo pirmyn.

Ir kvailiausias negras buvo pastebėjęs tam tikro rato ir dėžės, pastatytų laivo priekyje, įtaką laivo judėjimams, bet tas įrengimas jiems buvo nesuprantamas. Tamango kurį laiką žiūrėjo į kompasą, judindamas lūpas, lyg skaitydamos jame išrašytus ženklus, paskui pasidėjo ranką prie galvos, sudarydamas matematikos uždavinį sprendžiančio žmogaus išpūdį. Negrai stovėjo aplink jį, prasižioję, praplėstomis akimis, baimingai sekdami jo judesius. Pagaliau, baimės ir nežinios stumiamas, jis smagiai pasuko vairą.

Kaip kad geras žirgas, kvailam raiteliui susmeigus pontinus į jo šonus, šoka piestu, gerasis laivas Viltis, taip neįpras tai pasuktas, pasinėrė bangose, lyg jausdamasis įžeistu ir norėdamas paskęsti kartu su savo kvailu pilotu. Burės persikryžavo ir laivas pasvirio, beveik persiversdamas. Burių skersiniai nuklėkė į jūrą, negrai suvirto ir keletas išlėkė per bortą. Laivas pamažu išsilygino ir išdidžiai laikėsi prieš vėjo dvelkimą, lyg dėdamas paskutines pastangas išvengti pražūtis. Bet staiga papūtė smarkus vėjas ir su dideliu triukšmu abu stiebai krito, susipindami porą pėdų virš laivo ir susipynusiomis virvėmis užversto dėnio. Išsigandę negrai, iš baimės šaukdami, spruko po dėniu. bet, nesant kam sugauti vėjo, laivas pasiliko ramus ir tik suposi ant bangų.

Po kurio laiko drąsnesnį pradėjo lipti į dėnį ir valyti laužą, padengusį dėnį. Tamango pasiliko nejudas, atsirėmęs į žiūroną ir sukryžiuotose rankose paslėpęs veidą. Ayche, šalia jo stovėjusi, neišdriso kalbėti. Vienas paskui kitą negrai prisiartinio prie jo, pradėjo murmėti ir, pagaliau, užgailiojimų ir keiksmų eilė pasigirdo jo vardu.

„Apgavikė! Išdavikė! — jie šaukė, — tu esi mūsų nelaimės priežastis, tu mus pardavei baltiesiems, tu sukurstei mus sukilti, tu gyreiši savo burtais, tu žadėjai mus grąžintilejo juos išgelbėti iš tos padėties, kurion jis juos pastatė.

namo. Mes tau tikėjome, oh, mes durniai! ir dabar tik per plauką išvengėme sunaikinimo, dėl to kad tu įžeidei baltojo žmogaus fetišą“.

Tamango išdidžiai pakėlė galvą ir aplinkui jį stovėję negrai pasitraukė atgal. Jis paėmė du šautuvus, pamojo žmonai jį sekti ir žengė pro vyrų grupę, beduodančių jam kelią. Nuėjęs į laivo galą, jis iš lentų ir statinių pasidarė už tvarą ir už jos ten pastatė šautuvus, kad jų durtuvai aiškiai kalbėjo už save. Tada jis atsistojo ir jie jo netrudėdė.

Kai kurie negrai ašarojo, kiti kėlė rankas į viršų ir šaukėsi savų ir baltųjų žmonių dievų, kiti atsiklaupę prie kompas, stebėdamiesi jo nepalaužiančią judėti rodykle, prašė grąžinti juos į namus. Likę gulėjo ant dėnio visiškai neviltyje. Tarp jų moterys ir vaikai šaukė iš baimės ir sužeistieji prašė pagelbos, kurios jiems niekas nesiruošė suteikti.

Staiga vienas negras, iš džiaugsmo spindinčiu veidu, pasirodė ant dėnio. Jis atėjo pasakyti, jog jis suradęs vietą, kur baltieji laikę degtinę ir jo susijaudinimas ir išraiška aiškiai rodė, kad jis jos jau buvo paragavęs. Ši naujiena kuriam laikui nutildė pusiau pamišusius negrus. Jie nusileido į stewarto kambarį ir gerė degtinę. Po valandos laiko, besaikiai gerę, jie vėl buvo ant dėnio, šoko ir baubė. Jų šauksmo ir šokių triukšmas maišėsi su sužeistųjų dejavimais. Atejo naktis, bet orgijos dar tęsėsi.

Kitą rytą, vos atsibudus, visi vėl buvo nevilties apimti. Nakties metu didelis sužeistųjų skaičius mirė. Laivas buvo apsuptas plaukiojančių lavonų ir žemai eina debesys apklojo vandenyną. Negrai padarė pasitarimą. Keletas iš jų, pirma vengdami Tamango ir todėl nekalbėję apie savo sugebėjimus dvasių moksle, dabar pasiūlė savo patarnavimus ir keli būrimai buvo daromi. Nepavykę bandymai dar daugiau padidino jų nusiminimą ir, pagaliau, jie vėl kreipėsi į Tamango, kurs, nejudėdamas sėdėjo už barikados. Bėd-rai ėmus, šis buvo visų protingiausias ir tik jis vienas tegalėjo išgelbėti juos išgelbėti iš tos padėties, kurion jis juos pastatė.

Ką žinome apie atomą ir atominę energiją

RAŠO PROF. DR. K. VALTERIS.

(Žiūr. „NL“ 27(221).

ATOMBOMBĖ SPROGSTA IR KAS TOLIAU

3. RADIOAKTYVUMAS.

greičiu prilygsta beveik šviesos greičiui.

B. Neutronai

Neutronai, kaip atomų skaldytojai, bei atomų skilimo produktai, mums jau pažįstami iš ankščiau. Atombombės kevalui sproguos — jie lekia visomis kryptimis nepaprastu greičiu. Jei niekas jiems nesimaišytų po kojomis, tai 2000 p. atsutūmę jie nulėktų greičiau negu per vieną tūkstantą sekundės dalį. Bet lėkdamie jie sutinka eibę kliūčių (dulkės, oro dalelės), į kurias netvaringai traukiasi, kaip biliardo sviedinukai ir dėl to, žinoma, keičia lėkimo kryptį, jų energija silpnėja ir todėl žymiai sugaista: minėtą atstumą lekia apie vieną sekundę! Bet nežūrint tokio milžiniško pavėlavimo — vistik nespėsi nuo jų pabėgti... Juo arčiau žemės sprogtų bomba — juo jie būtų pavojingesni, nes, be tiesiogio jų veikimo ir mūsų kūną, jie, ismėgę į įvairių medžiagų atomus dulkėse ir žemėje — padarytų juos radioaktyviais, t. y. spinduliuojančiais gamma spindulius ir beta daleles. Todėl žemai sproguos bombai — neutronai būtų apie 10 kartų žalingesni už gama spindulius!

Neutronai pasižymi baisia prasiskverbimo galia. Bet 2.400 pėdų atstu nuo sprogiomo, 18 colių storumo buikėris jau būtų pakankama apsauga. Bet čia saugu būtų tik tuo atveju, jei tokia danga būtų iš visų pusių vienoda. Mat, kaip žinome, neutronai, „besistumdami“ ore, būna išmušami iš tiesaus kelio ir, kaip „paklydėliai“, gali įsiveržti į bunkerį ar namą pro esančias jame angas.

Visa laimė, kad neutronai labai trumpai „gyvena“ (jų amžius skaičiuojamas sekundėmis) ir kad jie nepajėgia toli nulėkti; jie neplinta toliau zonos, kurioje žūsta žmonės nuo karščio bei smūgio padarinii. Ypatinga neutronų grėsmė būtų tik tuo atveju, jei būtų išrastas specialus ginklas, šaudas neutronais.

C. Beta dalelės

Kai kas jas vadina beta spinduliais. Tikrenybėje tai yra neigiama elektra apkrautos medžiagos dalelės (elektronai). Jas galima vaizduoti kaip šratas, „iššautus“ iš radioaktyvios medžiagos atomų. Kiekvienas toks „šratas“, nors ir iš tos pat medžiagos, „iššautas“ — gali turėti skirtingą energiją: taip, pav., viena beta dalelė bus pilnai sulaikyta 0,06 cm aliuminijaus plokštelės, o kita galėtų prasiveržti ir pro 1 cm storio! Beta dalelės savo

Mokslo-technikos naujienos

ATOMINIŲ GINKLŲ PROGRESAS

JAV mobilizacijos viršininkas Ch. E. Wilsonas kvartaliniame pranešime išdėstė, kad Amerika atominių ginklų gamybą yra labai išvysčiusi ir šioje srityje padariusi didelę pažangą.

Amerika dabar turinti žymiai patobulintą atominę bombą; padariusi atominę granatą; atomines bombas pritaikiusi raketoms, kokias (tik ne atomines) naudojo Vokietija kaip V 1 ir V 2. Be to, Amerika jau turinti atominę artileriją ir daranti naujų išradimų, kurie didina karinę jos galią.

Ypač pabrėžiamas raketinės, kaip jau 2, atominės bombos pritaikymas ir atominė artilerija, kurių efektingumas esąs labai didelis.

AMERIKA SUSIRUPINUSI POŽEMINIUS TRAUKINIUS.

Amerikiečių geležinkelio bendrovės susirūpino ateitimi. Jieškoma būdų pagreitinoti geležinkeliais susisiekimą. Yra planų, pagal kuriuos, pradėjus gaminti turbininius garvežius, traukiniais galima būtų per valandą pasiekti iki 600 km greitis. Tačiau tuo atveju būtų aktualios tiesios geležinkelio linijos, be kliūvių: turbininių garvežių traukiniai traukiniai geriausiai derėtų įrengti požemiuose.

LABAI SVARBUS AMERIKOS IŠRADIMAS

Antrojo Pasaulinio karo metu vokiečiai projektavo siūsti raketas per Atlantą į Ameriką, bet neturėjo tinkamos varomosios jėgos. Vokiečiai projektavo tam tikslui panaudoti Ozoną.

Ozonas yra atomiškai tirtas deguonis. Deguonis — dujos, kuriomis mes, augalai ir gyvuliai kvėpuoja, kuriuo dauguma medžiagų dega. Deguonis, lotyniškai Oxygenium, yra elementas, kurio molekulė susideda iš dviejų atomų, o Ozo no molekulė susideda iš trijų atomų.

Deguonio ore yra per 21 %. Vandenį sudaro du elementai — dujos, garas: vandenilis ir deguonis. Iš vandens labai lengva pasidaryti deguonio: reikia tiksliai per vandenį leisti elektros srovę ir vanduo persiskiria į vandenilį ir deguonį. Jeigu dabar per deguonį leisti elektros srovę, tai iš jo pasidarys Ozonas. Todėl po per kūnijos oras yra lengvas kvėpuoti, nes jame yra nuo elektros pasidariusio Ozono. Ozono gamina ir pušys, todėl pušiniame miške lengva kvėpuoti ir gydytojai siūnia plaučių ligonius į pušynus. Ozonas pasidaro kaip pašalinis produktas gaminant atominę energiją.

Ozonas stipriai spaudžiamas ir šaldomas virsta skystu kū-

nu, kaip vanduo. Skystas Ozonas greit sprogtas ir pasidariusios dujos gali būti pavartotos kaip varomoji jėga.

Dabar Amerikos mokslininkai išrado būdą valdyti Ozono sprogius, ko nesugebėjo padaryti vokiečiai, ir sudarė sąlygas Ozoną pakinkyti, kaip varomąją jėgą.

Taigi — Ozonas yra nauja, ligšiol dar nepanaudota, varomoji jėga, kuri tikimasi sunaudoti labai produktingai, greta atominės energijos.

NAUJI MEDICINOS ATRADIMAI

Amerikos gydytojų suvažiavime išdėstyti šie nauji atradimai:

— Naujai išrastas Cortisone vaistas gerai gydas dusulį — astmą.

— Prof. von. Itallie išrado specialų būdą gaminti riebalų skiediniui, kuriuo ilgiausiai esą galima palaikyti žmogaus gyvybę, kada jis negali normaliu būdu maitintis, — jam tas riebalas įliejamas tiesiai į kraują.

— Californijos universiteto profesoriai — Lyon ir Jones — įsitikinę, kad esant vainikinių širdies arterijų susirgimui, žmogus ilgiau išgyvena, jeigu jie nevalgo riebalų ir cholesterolio, kurio esą daug kraujinių tryniuose, nervų audiniuose, tulžies akmenyse ir kraujyje.

— ETHIONINE sustabdas vaikų paraližius bakterijų visimą ir tuo gydo ligą.

SAULĖS DĖMĖS IR ORO ATVĖSIMAS.

Amerikiečių mokslininkas Dr. E. Hurd C. Wellet, dirbęs Massachusetts Technologijos Institute, paskelbė spėliojimus dėl saulės dėmių atsiradimo. Tos dėmės, pasėkios oro atšalimo, kuris jau ir dabar pastebimas. Oro mūsų planetoje vėsėjimas truksias apie 20 metų, maždaug iki 1970 metų. Šį laikotarpį ne tik oras žymiai atvėsės, bet taip pat iškrisia žymiai daugiau kritulių, negu ligi šiol kad iškrisdavo.

Tačiau atvėsimas ne visą žemės rutulį vienodai paliesias. Pirmoje vietoje vėsimas busias pastebimas kaip tik tose vietose, kur paskutiniai dešimtmečiais buvo pasetbimas atšilimas, būtent: Spicbergeno rajone, Grenlandijoje, šiaurinės Europos dalyse, rytinės Jungtinių Amerikos Valstybių dalyje ir Aliaskoje.

LIETAUS BIZNIS

Dirbtinio lietaus klausimas Amerikoje pasidarė toks aktualus, kad rimtai pradėtas svarstyti Jungtinių Amerikos Valstybių kongrese.

Pasirodė, kad kol valstybė susigriebs tą klausimą svarstyti, privatus biznierių jau daro iš to biznį. Viena firma

Istorinę medžiagą Liet. tremtinių archyvu

Istorinės medžiagos rinkimo komisija, veikusi Vokietijoje, vykdomosios Tarybos žinioje, rinko istorinę medžiagą ir siunčia apsaugai į Chicago (USA) — Šv. Kazimiero seserų vienuolyną. Kai dėl emigracijos minėtoji komisija suiro, istorinės medžiagos siuntė Lietuvybės Išlaikymo Tarnyba. Tos medžiagos susidarė dideli kiekiai. Išskilo reikalas ją sutvarkyti. Be to, tremties metas dar nepasibaigė. Tremtiniai išblaškyti po visą pasaulį, laikinai apsigyvenę, laukia valandos grįžimo Tėvynėn. Ir laikinai įsikūrę dirba, veikia, kuria. Tad istorinės medžiagos rinkimo reikalas neatpuole. Lietuviai Tremtinių Archyvu tvarkyti ir plėsti VLIKO Vykdomoji Taryba paskyrė vadovybę, kuri iš pasaulyje išblaškytų lietuvių rinks istorinę medžiagą. Visi kviečiami ir rinkimo taktą. Bendromis jėgomis sudarysime didelį archyvą, kurį grįždami parsivešime į Lietuvą, kad visi pamatytų, kaip gyvename tremtyje, kaip veikėme, kaip rūpinomės Tėvynės atvadavimu, kaip jos ilgėjome ir kt. Tas archyvas daug bylos ir ateinančioms kartoms apie pasaulio lietuvius.

Istorinės medžiagos rinkimo darbas bus vykdomas trim etapais. Daug rusai ištrėmė lietuvių į Sibirą ar Rusijos gilumą 1941 metais ir vėliau. Daug išbėgo iš Lietuvos 1940 m. Kitus vokiečiai išvežė į Vokietiją darbus arba į koncentracijos stovyklas. Didžiausios minios užterėjo ir Vakarų 1944 m., kai bolševikai veržėsi į Lietuvą. Pirmiausia ir bus renkama istorinė medžiaga iš šių tremtinių, nes jų gyvenimas dar nenusistovėjęs ir besikilnojant daug istorinės medžiagos žūsta. Daug kartų buvo

yra gavusi užsakymą parūpinti lietaus dviem šimtam milijonų akry žemės. Bet privati bendrovė turinti daug nemalono numų, nes reguliuoti lietaus nemokanti. Lietu iš debesų pašaukia, bet sulaikyti negali, todėl pasidaro potvynių ir dėl nuostolių bendrovė turinti teisnuose bylų.

Turint visa tai galvoje ir, be to, kad reikalas yra valstybinis, tvarkytinas valstybiniu mastu, Vidaus Departamento žemės priežiūros skyriaus viršininkas Michael Strausas įtekė JAV kongresui bandymų bei kitų darbų projektą, kuriam vykdyti paprašė 25 milijonų dolerių kredito.

Strausas sako, kad reikia prieiti prie to, kad lietus galima būtų ne tik iššaukti, bet ir sulaikyti. Žodžiu: lietu reikia reguliuoti visapusiškai. Tam tikslui reikia daryti bandymus.

Tamango, nieko neatsakęs, pakilo ir nuėjo į dėnį, kur prie nulūžusio stiebo atsisėdė. Jo galva nusviro ant krūtinės ir jis pradėjo švilpti savo giminės karo dainą. Staiga, nežūrint audros šėlmo, garsus šauksmas pasiekė jo ausis; švystelėjo šviesa, pasigirdo daugiau šauksmų ir didelis juodas laivas praplaukė šalia brigo, taip arti, kad burių skersiniai praskriejo virš Tamango galvos. Jis ant stiebo kabančios lempos šviesoje pamatė du veidus. Jie vėl sušuko ir laivas audros šviesoje pradėjo tamsioje. Be abejo, būdį jūrininkai matė aplaužytą brigą, bet audros šėlmas neleido jiems prie jo sustoti. Sekantį akimirksnį Tamango pamatė patrankos žybtelėjimą ir išgirdo šūvio balsą, po to dar kartą žybtelėjo, bet garso jau nebesigirdėjo ir vėl tik audra šėlo aplink laivą. Kita rytą jis nematė jokių burių. Tamango parvirto savo guolin ir užmerkė akis, tą naktį mirė Aychė.

Aš nežinau kiek laiko praėjo iki anglių tregata Bellona pamatė bestiebių laivą, kaip atrodė, igulos apleistą. Jie pasiuntė laivelį ir rado negyva negrį ir šalia jos negrį, tokį suklūdusį, kad jis atrodė vien tik griaučiai, be sąmonės, bet dar kvėpuojantį. Daktaras juo rūpinosi kiek sugebėjo ir, pasiekiant Kingstoną, Tamango buvo atgavęs savo pirmąją sveikatą. Paklaustas apie savo nuotykius, jis papasakojo viską, ką prisiminė. Jamaicos plantatoriai reikalavo jį pakarti, bet gubernatorius buvo galeistings širdies žmogus ir susidomėjo tuo negru, kurio nusikaltimas, pagaliau, buvo patiesinamas, kadangi jis tai įvykdė, norėdamas pats išsigelbėti, o juo labiau nužudyti buvo tik prancūzai. Su juo buvo pasielgta taip, kaip ir su kitais vergais, rasta ir pačiuotų vergų perkliū laivų. Jie jį paleido, teisingiau sakant, pristatė dirbti valdžiai. Jis, šalia pilno išlaikymo, gaudavo tris pensus į dieną. Vieną dieną 75-to pulko pulkininkas pamatė tą puikiai sudėtą negrį ir pasiėmė jį už būgnininką savo pulko orkestrui. Tamango pramoko truputį angliškai, bet maža iš viso tekabėjo. Bet už tai visą laiką gėrė romą ar tafią. Jis mirė ligoninėje plaučių kraujoplūdžiu.

1829 metai.

Kas reikia siūsti?

Kad būtų lengviau orientuotis, kas reikia siūsti, patiekiamas siūstinių dalykų planas: išvykimas iš Lietuvos; darbas, LTB organizacinė struktūra, stovyklinis gyvenimas, emigracija, repatrijacija į Lietuvą, religinis gyvenimas, organizacinis gyvenimas, švietimas ir mokslas, menas, muzika, kūno kultūra, spauda, tautinė reprezentacija, Lietuvos vadavimas, politiniai kaliniai, korespondencija, Lietuvos valstybės vėly foto, įvairios laisvos profesijos, atvežtieji iš Lietuvos suvenyrai, turto savininkai, prekyba ir pramonė, tremtinių geradarių, filatelija, sfragistika, tremtiniai ginklų kovoja prieš komunizmą, mūsų mirusieji.

Aukščiau suminėti punktai yra tik bendri priminimai. Kiekvienas yra prašomas pergaltuoti savo tremtinio dienas nuo netekimo tėvynės iki šios dienos ir visa, kas svarbu ateičiai, siųskite į archyvą. Visa, kas tik pavaizduotų tremtinio ar emigranto gyvenimą (foto, piešiniai, diagramos statistika ir kt.), reikia nedelsiant siūsti į archyvą. Čia reikėtų priminti, kad fotografijos turėtų būti atvirutės formato ir su įrašu kitoje pusėje ar specialia me lape.

Reikia kiekvienam jausti pareigos ką nors atsiųsti archyvu. Privačiose rankose istorinė medžiaga lengvai nusimeta, o archyve bus išsaugota kartų kartoms. Privačiose rankose istorinė medžiaga tik mažam skandui teprieinama, o archyve tarnaus tūkstančiams. Galop reikia prisiminti, kad Lietuviai Tremtinių Archyvu padovanotoji medžiaga yra inventorizuojama ir išduodamas pakvitavimas.

Istorinę medžiagą prašoma siūsti tiesiog į archyvo būstinę šiuo adresu:

Lietuvių Tremtinių Archyvas, 2601 W. Marquette Road, Chicago 29, Ill. U. S. A.

Pranešimus (laiškus) apie išsiųstą archyvu siuntinį bei mažesnius (voke talpinamus) dalykus prašoma siūsti vadovo adresu:

Vincetas Liulevičius, 4322 So. Fairfield Ave., Chicago 32, LIL. U. S. A. Lietuvių Tremtinių Archyvas.

Vienas iš senių prisiartino su taikos pasiūlymu ir prašė priartimo. Bet Tamango nusidavė jų negirdėjęs. Nakties metu, orgijų laike, jis buvo parsinešęs biskvitų ir sūdytos mėsos ir dabar, kaip atrodė, nenorėjo palikti savo tvirtovės.

Dar buvo likę nemaža degtinės. Tai padėdavo jiems pamiršti vandenyną, vergiją ir mirties artėjimą. Išsigėrę, jie užmigdavo ir savo sapnuose matydavo Afriką, gumos medžių girias, šiaudiniais stogais trobes, baobabus, savo pavėsyje slepiantius išstus kaimelius... Vakarykštės orgijos buvo vėl atnaujintos. Jie daugiau nieko nedarė, kaip tik bliovė, verkė ir rovē sau plaukus, ar gėrė ir miegojo. Keletas mirė prisigėrę, kiti šoko vandenynan ar nusidūrė.

Vieną rytą Tamango paliko savo tvirtovę ir priėjo prie nulūžusio stiebo.

„Vergai, — jis sušuko, — dvasia pasirodė mano sapnuose ir paaiškino, kaip aš galėčiau padėti jums sugrįžti į namus. Jūs turėtumėte būti atiduoti likimo valiai, bet man gaila verkiąčių vaikų ir moterų. Aš jums atleidiu. Klausykite!“

Visi negrai paklusniai nulenke galvas ir susirinko apie jį.

„Tik baltieji, — tęsė Tamango, — žino formules, kurių pagalba galima mesti šiuos didžiulius plaukiojančius namus, bet mes galime be didelių kėblumų ir tūs mažuose laiveliuose, kurie yra panašūs į mūsų pačių statomus. (Jis parodė gelbėjimosi valtis). Prikraukime juos maisto, susėskime ir iškims pavėjui. Jūs ir mano Valdovas nukreips vėją mūsų namų kryptimi.“

Jie jo paklausė, nors tai buvo mažiausiai protingas planas. Nesuprasdami kompas, nežinodami kur randasi, jie tegalėjo rintis bet kuria kryptimi. Tamango įsitikinimu, iriantis viena kryptimi, anksčiau ar vėliau jie pasieksią juodųjų apgyventą žemę, kadangi iš savo motinos jis buvo girdėjęs, kad baltieji gyvena laivuose, o juodieji valdė sausumas.

Pasirodė, kad tik du laiveliai, vienas didesnis, kitas mažesnis, buvo rasti tinkamai. Nėbuvo įmanoma ir juos sutalpinti aštuoniasdešimt dar gyvų žmonių, todėl sergą ir sužeistieji turėjo būti palikti. Daugumas iš tų maldavo juos pribaugti, bet ne palikti.

Po neapsakomų kėblumų abu laiveliai plaukė, bet taip prikrauti, kad bet kuriuo momentu jie galėjo toje neramioje jūroje apsisverti. Tamango ir Aychė buvo didesnėje valtyje, kuri mažesniosios ir mažiau apkrautos buvo palikta užpakalyje. Laive pasilikusiųjų dejavimai dar buvo girdimi, kai didžiulė banga pripildė laivelį pilną vandens. Per minutę laivelis pasinėrė. Negrai mažesnįjame laivelyje matė nelaimę ir pradėjo dvigubai smarkiai irkluoti, bijodami, kad nereikėtų paimti išvirtusiųjų. Beveik visi, buvę didesnįjame laivelyje, paskendo, tik apie dvyliaik pasiekė laivą, jų tarpe Tamango ir Aychė. Saulė leidžiantis jie matė mažąjį laivelį dingstant už akiračio; jo likimas niekam nėra žinomas.

Kodėl aš turėčiau skaitytoją varginti bado kančių aprašymu? Api dvi dešimtys žmonių, audringos jūros mėtomi ar saulės kepinami, lksdieni kovojo dėl maisto likučių — kiek vienas sausainio gabaliukas turėjo būti iškovotas. Silpniesnie j mirė ne dėl to, kad stipresnieji juos užmušė, bet kad tie juos paliko užsisbaigti. Po keletos dienų gerajame brige Vil-tis tik du gyvi tebuvo likę — Aychė ir Tamango.

Vieną naktį jūra buvo nerami, vėjas smarkiai pūtė ir buvo taip tamsu, kad iš vieno laivo galo nebuvo galima matyti kito. Aychė gulėjo ant matraco, kapitono kajutėje, Tamango sėdėjo prie jos kojų. Ištisomis valandomis jie nebuvo pratarę nė vieno žodžio.

„Tamango“ pagaliau sumurmėjo Aychė „tai aš tau atnešiau šias nelaimes ir kančias“.

„Aš nejučiu kančių“ atsakė jis ir numetė paskutinę biskvito pusę šalia jos.

„Pasilaikyk jį sau, — ji švelniai tarė, — Aš nesu alkana. Iš viso, kam valgyti? Ar manoji valanda neateina?“

MŪSŲ SPORTAS

JAUNIAI ŽENGIA PIRMŲ

Birželio mėn. 25 d. pirmenybių rungtynėse „Vyties“ klubo jaunieji neatsilaikė išsilaikymo ir gyvai sužaistame susitikime išlaikė kanadičius Danforth Albions 4:1 (2:1 neuztatu. Nuo pirmos minutės lietuviai užspaudžia priešininkų pozicijas ir mūsiškių puolimą sumanydingai remia komandos saugų linija, kurios viduryje gudriai darbuoja si H. Paukštys. Šalutiniams saugams, kurie sviedinį ima emeringai ir kietai, dar reikalingas tikslesnis išpasavimas saviems puolėjams, ko bendrai pasigendama ir vyrų komandoje. Šiuo spaudimo momentu lietuviai vartus įrieda lengvojo kas sviedinys, kurį vartininkas sviedinė, per daug pasitikėdamas, išleidžia rankų. Nežiūrint minuso, mūsiškiai puolėjai neatleidžia grėsmės ir už 9 minučių po gero susižaidimo R. Preikšaitis aukštoku smūgiu lygina. Tuoj po to kanadietis ranka išmuša sviedinį iš savo vartų linijos ir teisėjas velti užskaitytino įvarčio duoda 11 m. baudinį, kuris tačiau neišnaudojamas. Toliau įvarčių seriją atidaro A. Smolskis, R. Preikšaitis ir J. Vėlyvis, kada A. Kasperavičius sušauda vartininkui į rankas ir J. Siminkevičius į užribį.

Lietuvių jaunių komanda dar bar daro išlygintą išpūdį, neiš visos pozicijos yra neblogai užpildytos ir prie tinkamo susikaupimo bei noro, ko mūsiškiams šiuo laiku netrūksta, nematyti didesnių kliūčių klubo jauniesiems futbolininkams žengti sėkmingai į priekį.

Toronto junjorų lygos pirmenybėse viso dalyvauja 6 komandos ir todėl jų tarpusavio susitikimai išpuola dažniau. Liepos mėn. pradžioje iš geresnių lygos žaidėjų bus sudaroma Toronto reprezentacinė komanda, kuriai numatomos rungtynės su Montrealeo futbolininkais. Tikėtina, ji pakliūs ir lietuvių atstovai. Bendrojo padėtyje klubo jaunieji pirmenybių I ratą užbaigė trečiojo vietos, kada antrame eina pirmaisiais dar be pralaimėjimo. Se-

Prie pirmenybių paralėliai pravedamame Dunlop firmos dovanos turnyre lietuviai avan savosi ir antrą ratą, liepos mėn. 4 d. Greenwood parke nugalėdami Scarboro komandą 1:0 (0:0).

P. VAITONIS — ONTARIO ATSTOVAS

Ontario šachmatininkų sąjunga įvykstančiam Vancouve ryje turnyrui išaiškinti Kanados meistrų savo atstovais pasiskyrė P. Vaitonį iš Hamiltono ir Z. Sarosy ir H. Ridout iš Toronto.

Žymūs lietuviai šachmatininkas P. Vaitonis tremtyje aktyviai žaidė Švedijoje ir vėliau persikėlęs į Kanadą 1950 m. kas, per daug pasitikėdamas, išvedė Toronto „Vyties“ šachmatininkus į pirmą vietą komandinėse varžybose. Be to, tais pačiais metais išėjo nugalėtoju Kanados tarptautinės parodos proga suruoštame turnyre.

Šioje svarbioje kelionėje lietuvišką reprezentantą, kuris yra labai varžomas šeimos gyvenimo sąlygų, turėtų paremti ne tik lietuvių sporto klubai, bet ir kitos organizacijos. ap.

TORONTO SVETIMŠALIŲ FUTBOLININKAI

Nepaslapstis, kad eurepietiško stiliaus futbolas, kuris Amerikoje turi atskirą Soccer pavadinimą, nebuvo toks populiarus šiame kontinente. Žmonių masė savo dėmesį yra nukreipusi į kitus žaidimus, kaip beisbolas, ledo rutulys, rugby ir etc., kurių rungtynių smulkus aprašymas užpildo visus sporto puslapius ir kurių didelis sukomercinimas teikia daug kam pragyvenimą.

Europietiškas futbolas kukliai laikėsi paskutinėse vietose, palaikomas daugiausia imigrantų iš britų salų, kurios yra šios sporto šakos tėvynė. Vaizdas pakito, kai į Kanadą po paskutinio karo pradėjo plaukti įvairių tautybių emigrantų grupės. Jų sportinei dvasiai futbolas buvo pats artimiausias ir per tuos kelis metus jis pradėjo įgauti pilietines teises šiame maįsiais dar be pralaimėjimo. Se-

kant didžiūsius Toronto dienraščius, matyti, kad futbolui jų skiltyse yra skiriamas jau pastovus dėmesys.

Iš visų Toronto tautybių didžiausią futbolo kultivavimą rodo ukrainiečiai, kurie dabar aktyvūs turi 4 komandas: 2 jaunių ir 2 vyrų. Pirmoji vyrų komanda yra aukščiausioje National lygoje ir ji ten neblogai laikosi. Jos rungtynės yra stebimos gausingų tautiečių, tuo stipriai finansiškai paremiant savo sportininkus: jau ketvirtą kartą šiame sezone į klubo kasą įplaukia per 1000 dol. pajamų.

Nežiūrint žymiai mažesnio lietuviškos klimato žmonių skaičiaus, lietuviai Toronte stovi antroje vietoje su dvejomis vyrų ir jaunių vienetais. Kitos svetimšalių grupės, kurios varžosi kanadiečių pirmenybėse, yra italų Friuli, lenkų White Eagles, žydų Hagibors ir vengrų Hungaria. Šios visos dalyvauja metro sekcijoje ir iš jų aiškiai pradeda skirtis Hungaria, kuri sulaukusi kelių gerų žaidėjų iš tremties, dabar teikia gerą vaizdą ir pasižymi išpūdimo žaidimo stiliumi. Jei Toronto vengrai įstengs parsikviesti savo futbolo internacionalus, kurie išsiblaškę Italijoje, Kolumbijoje ir kitose P. Amerikos valstybėse, jiems tada aišku, priklaūs žymiai svaresnis žodis.

Toronto senjorų lygoje, kuri suskirstyta į dvi divizijas, svetimšalių komandų yra dar daugiau. Pagal „Daily Star“ pranešimą viena divizija galėtų iš taisyti operuoti svetimšalių sportininkams. Čia žaidžia lietuviai, Macedonia ir Zhelevo (maqedoniečiai), Olympia (vokiečiai), Panonnia (vengrai), ti kuriam atiteks meistro titulas.

Pasaulio lietuvių karių mėnesinis žurnalas

KARYS

išaina didelio formato, gražiai iliustruotas, duoda daug įdomios medžiagos.

Redaguoja ir leidžia: kpt. S. Urbonas, B. Aušrotas, S. Butkus

Prenumerata: metams 4 dol., atskiro nr. kaina 45 ct.

Adresas: Karys, 156 Steamboat Rd., Great Neck, N. Y., U. S. A.

Telef.: HE 0106

LIETUVIŠKAS RESTORANAS

727 Church Ave, Verdun (tarpe Verdun Ave ir Banantyne Ave netoli Aušros Vartų par-jos bažnyčios)

GAMINAME VISOKIOS RŪŠIES VALGĮ.

Tautiečiai kviečiami atsilankyti ir įsitikinti.

SAVININKAI BR. JOCAI.

LIETUVIŠKA

BALDŲ KRAUTUVĖ

IR DIRBTUVĖ

PARDUODAME GATAVUS, PRIIMAME

UŽSAKYMUS IR PATAISYMAS.

ATLANTIC CITY BEDDING & UPHOLSTERING CO

899 BLOOR. ST. W. TORONTO, TEL. LO 1438.

SAV. J. KAMICNAITIS. PATARIMAI VELTUI.

ĮVAIRIŲ MASINŲ—KARŲ TAISYMAS

IMPERIAL AUTO COLLISION

G. KERAITIS,

Motorai, sparnai, durys. Taipogi dažymas pagal didelį spalvų pasirinkimą. Mašinos paimamos iš namų ar iš sugedimo vietos kasdien, išskyrus sekmadienius, nuo 8 val. ryto iki 7 val. vakaro, iššaukiant telefonu JU 4773.

— Lietuviams patarnaujame papigintomis kainomis. —

— 561 — KEEL ST. TORONTO, Ont. —

SOTUS ALKANAM PADEK

AID OVERSEAS, INC., 2241 W 23rd PLACE, CHICAGO 8, ILL., USA.

Aid Overseas, Inc. siūnia maisto siuntinius į visas 4 Vokietijos zonas ir kitas Europos kraštus, išskyrus SSRS. Siuntiniai yra pilnai apdrausti nuo dingimo. Pristatymas trunka apie 15—20 dienų.

Aid Overseas, Inc., maisto siuntiniai pakuojami Europos sandėluose.

o užsakymai iš Chicago siunčiami AIR MAIL.

UŽSAKANT DIDESNIUS KIEKIUS QUODAMA NUOLAIDA.

2 sv. kiaušinių taukų

2 sv. margarino

1 sv. deg. kavos

1 sv. kakavos

Siuntinys Nr. 12—\$ 6.40

2 sv. rūkytų lašinių

2 sv. kiaušinių taukų

1 sv. deg. kavos

1 sv. kakavos

1 sv. šokolado

2 sv. cukraus

Siuntinys Nr. 19—\$ 9.95

4 sv. rūkytų lašinių

2 sv. kiaušinių taukų

2 sv. margarino

2 sv. marmelado

1 sv. deg. kavos

1 sv. šokolado

2 sv. kakavos

4 1/2 sv. cukraus

2 gabalai tualet. muilo

Siuntinys Nr. 24—\$ 11.50

5 sv. rūkytų lašinių

3 sv. kiaušinių taukų

2 sv. margarino

1 sv. deg. kavos

2 sv. kakavos

2 sv. šokolado

2 sv. marmelado

2 sv. sūrio 40%rieb.

Siuntinys Nr. 25

E. 9 sv. kiaušinių taukų

..... \$ 5.25

C. 15 sv. k. taukų \$ 8.00

Siuntinys Nr. 94

B. 8 sv. bičių med. \$ 5.00

I. 5 sv. margarino \$ 3.70

OTTAWA

— Pirmųjų didžiųjų depacijų dešimtmetis bendruomenės paminėtas pamaldomis visus išvežtuosius, žuvusius ir kanciančius, vietos lietuvių kunigo Razučio pasakytu turinigu pamokslu ir sueiga Sister of Service patalpose. Sueigoje v-bos pirmininkas inž. Paškevičius tarė atitinkamą žodį; po to, visų pasiūnekėta, prisimenant daugelio patirtus pergyvenimus.

Be to, kartu su latviais ir es tais padėtas prie War Memorial paminklo vainikas, papuoštas visų Pabaltės tautų tautiniais kaspiniais.

Be to, kartu su latviais ir es tais padėtas prie War Memorial paminklo vainikas, papuoštas visų Pabaltės tautų tautiniais kaspiniais.

Gal būt, Toronto futbolo pažangą per paskutinius dvejus metus geriausiai iliustruoja tas faktas, kad dalyvių skaičius iš 25—27 paaugo iki 43 ir taip pat naujai sukurto sporto prieauglio - jaunučių klasės lygos.

— alpk —

Anglijos lietuvių krepšinio pirmenybės.

Sporto Sąjos iniciatyva pastaruoju laiku Anglijoje pravedamos krepšinio pirmenybės. Pirmenybėse dalyvauja tik keturios veikiančios krepšinio komandos — Manchesterio — Kovas, Halifaxo — Vilnius, Bradfordo — Šarūnas ir Nottinghamo — Nemunas. Praeitais metais Anglijos lietuvių krepšinio meistris buvo Kovas, šiemet dar sunku pasakyti, ti kuriam atiteks meistro titulas.

— Šeštadieninė mokykla sėkmingai veikusi, nors ir trumponką laiką, pradėjo nuo liepos 1 d. atostogas. Atostogos busią trumpas.

— Ottavos mieste ir jo artimose apylinkėse yra nemažai tinkamų meškeriotojų vietų, kur laisvalaikiais vietos lietuviai gana sėkmingai paprtaogauja. Dažnas meškeriotojų kartais turi rūpesčio surasti tautietį, kuris sutiktų padėti sunaudoti laimikį.

— Jauni, nevedę vyrai neilgai pabūvoja čia Ottawoje. Tai visai suprantamas reiškinys, nes jaunimas nori būti ten, kur daugiau lietuviško jaunimo ir lietuviškų kultūrinių pramogų. Taip išvyksta į Torontą du jaunuoliai: Jankus ir Mykolaitis. Pastarasis buvo vietos tautinių šokių būrelis aktyvus dalyvis, todėl likę palydi išvykstančius liūdnais veidais. Išvykstantiems linkima sėkmės naujoje vietoje.

— Esant nedideliu lietuvių skaičiui čia Ottawoje (vos apie 100), nėra įmanoma labiau pagyventi bendruomeninę

veiklą. Todėl čia kur kas tikslingiau yra, jei vieną ar kitą mūsų lietuviškojo gyvenimo veiklos sritį atstovauja igaliotiniai.

Iki šiol čia turėta Tautos Fondo reikalams igaliotinis arch. V. Trečickas.

Pastaruoju metu, kaip teko patirti, Mažosios Lietuvos Bičiulių reikalus tvarkyti yra C. V-bos pakviestas ir sutiko būti B-nės V-bos Pirmininkas dipl. inž. A. Paškevičius.

— Kaip žinoma, Kanadoje mokslo metai baigiasi birželio mėnesį: aukštesniosios mokyklos baigė mėnesio galą. Pradinės mokyklos lanko 9 lietuvių vaikai, o aukštesniąją trys mūsų jaunuoliai: Vytautas Paškevičius ir Linas ir Algis Siurnos. Džugu, kad visi šiuos mokslo metus sėkmingai baigė. A. Z.

TAUTIETI! Nepamiršk savo mėnesinio įnašo Vasario 16 Giminazijai, Diepholze. Siųsk jį šiandien M. L. B. Dr-jos kasininkui A. Lymantui, 7116 Cartier Ave., Montreal, P. Que. Mažosios Lietuvos Bičiulių Dr-jos L. C. Valdyba.

AUKOS VASARIO 16-SIOS LIETUVIŲ GIMNAZIJAI

(Diephoze, Vokietijoje)

VII Tąsa

Perkelta: VI tėsiny (žr. „N. L.“ 22 nr.) \$ 497.80

95. Lethbridge A. L. O. K-tas 5,35

96. Anyasas Lymantas, Montreal už VII ir VIII m. 2.00

viso: 7,35

Už tolimesnius mėnesius aukoję:

(Skliausteliuose pažymima už kiek mėnesių iš viso įnešta)
J. B., La Cave 5.00
Kazys Rimkevičius, Sudbury už IV — X mėn. ... 5.00(7)
St. J., Sudbury už VI — VIII mėn. 3.00(5)
Zg. J., Sudbury už VI — VIII mėn. 3.00(5)
J. C., Sudbury už VI mėn. 1.00(3)
Vyt. Grinius, Sudbury už VI mėn. 1.00(2)
Ant. Bruškevičius, Sudbury už VI mėn. 1.00(2)
Leonas Girinis, Montreal už I—V mėn. 5.00(7)
Steponas Kęsgaila, Montreal, už II ir IV mėn. ... 2.00(5)
V. Irlakis, Montreal, už IV ir V mėn. 2.00(5)
Vyt. Pakalniškis, Malartic už VI ir VII mėn. ... 2.00(8)
A. Lapinas už IV ir VI mėn. (po 2 \$ į mėn.) 6.00(7)

36.00

Visiems aukotojams nuoširdžiai dėkojame.

viso: \$ 541.15

Aukos siųstinos kasininkui: A. Lymantui, 7116 Cartier St., Montreal, P. Q.

Mažosios Lietuvos Bičiulių D-jos L. Centro Valdyba.

ANTANAS MATULIS

maloniai kviečia tautiečius atlankyti jo

Užkandinę

kuri duoda gerą pasirinkimą visokių užkandžių ir gėrimų.

7682 Edvard ir 6 Ave kampas, Ville Lasalle.

Telefonas: TR 8112.

Lietuviška moterų kirpykla

DARO ŠUKAVIMUS, PUSMETINIUS IR TRUMPA-LAIKIUS FRIZAVIMUS, DAŽYMĄ IR KT.

Sav. BIRUTĖ DODONAITĖ (B. M. Dodon).

2521 CENTRE St., Montreal.

Tel. FI 0208.

DAŽYKLA

SAV. JURGIS MERKYS,

251 St. John St. Longueil.

Telefonas: 7578.

Dažo paltus, sukneles, visokius kitus drabužius ir visokias medžiagas.

20-ties metų patyrimas — geriausia garantija už atliekamą darbą.

PAPIGINTOS KAINOS LIETUVIAMS!

VISIEMS LIETUVIAMS GERAI ŽINOMAS

LAI DOTUVIŲ

DIREKTORIUS J. H. BENOIT

Funeral Director

NELAIMIŲ ATVEJU VISADA PASIRUOSES PADETI

2102 FULLUM ST.

AMherst 0694

CAPITOL FURNITURE CO.,

391 St. Catharine St. W. Montreal.

Penki aukštai baldų PHILIPS ir kitų firmų radio aparatų ir elektrinių reikmenų. Visi kiti jūsų namų reikmenys.

Lengvos mokėjimo sąlygos — žemiausios kainos.

Mūsų prekybos vedėjas Mr. J. J. RUSSELL kalba lietuviškai ir yra krautuvėje kasdien.

TEL. LA 8621.

7582A, Rue Edouard, Ville Lasalle TR. 7412.

SUPERIOR REAL ESTATE Co.

Gerard Cool 4337 Verdun Ave., Verdun. YO 3323.

J. Alide Blais, 29—4ieme Avenue, Ville Lasalle. TR. 7849.

Sault Ste Marie, Ont.

TRUMPOS NAUJIENOS IŠ SAULT STE MARIE, ONT.

Nežiūrint pasitaikančių išvykimų — išsikėlimų, mūsų kolonija pamažu didėja. Tik per paskutinius porą mėnesių atvyko ir išsikūrė apie pora dešimtų naujų tautiečių iš kitų Kanados vietovių. Yra atvykusių šeimų ir pavienių asmenų iš Montrealio, Winnipego, Britų Kolumbijos, Thessalon'o ir nuo geležinkelio linijos (A. C. R.) Ontario provincijoje. Vistis vilioja vietos fabrikuose mokami geri atlyginimai ir nebrangus pragyvenimas, ypač jei tą palyginsime su didesniais Kanados miestais. Visi atvykusieji vyrai, net ir senesnio amžiaus, gavo darbą — daugumoje didžiuliam vietos plieno fabrike Algoma Steel Corp'n. tik maža dalis kitose darbovietėse. Kiek sunkiau yra šeimoms su mažais vaikais susirasti butus, bet pajieškoję ir senų kolonijos gyventojų padėdami suranda. Mūsų mieste yra labai didelis pasirinkimas ir įvairiausiomis kainomis namų pirkti, bet mūsų tautiečiai daugumoje linkę patys statyti namus, bet ne pirkti. atvykstant.

Ir šiais metais keletas šeimų vykdo nuosavų namų statybą, kiti dar ruošiasi statyti.

Mūsų miestas yra tik siauru vandens ruoželiu atskirtas nuo Amerikos — Sault Ste Marie, Michigan. Yra perėjimo punktai per kurį kasdien pereina žinėja biznio ar pramogų (i Kanados vasarvietes) tikslais.

Tarp pravažiuojančių amerikėnų pasitaiko ir mūsų tautiečių, kurie daugumoje atvyks ta iš Amerikos aplankyti savo giminių ar draugų. Štai, prieš kurį laiką, senas Amerikos lietuvis p. Kengrys Dominikas iš Čikagos lankėsi pas savo brolių ir gimes. Kunig. Antanas Petraitis iš Čikagos, savo laiku laimingai išlikęs gyvas iš bolševikų masinių žudynių Červenėje, su savo dėde lankėsi pas savo draugus ir pažįstamus mūsų mieste. Tautietė Valerija Valešaitė „čiurlionietė“ iš Klevelando, lankėsi ir viešėjo pas savo gimes mūsų kolonijoje. Kiti svečiai iš Amerikos dar laukia tytis namus, bet ne pirkti. atvykstant.

BIRŽELIO BAISIŲJŲ DIENŲ MINĖJIMAS NORANDOJE.

Noranda, P. Q. Birželio 17 d. 9,30 val. anglų bažnyčioje pamaldos birželio kankinių intencija. Pritaikintą pamokslą pasakė virš minėtos bažnyčios klebonas kun. John Caulfield, apibūdindamas minėjimo reikšmę ir ragino žmones dalyvauti paskaitoje.

8 val. vak. veteranų salėje „Remembrance House“, kuri papuošta buvo gražiai, žalumais ir tautiškais rankdarbiais, kurių viršuje buvo ištiestos vėliavos: lietuvių, anglų, latvių

Vietos didžiuliam plieno fabrike „Algoma Steel Corp'n“, kuriame dirba apie 6000 darbininkų, jų tarpe ir apie pusimtį lietuvių, pakėlė atlyginimą. Mažiausias atlyginimas diene pamaina 1,27 dol. valandai, popietine (nuo 3 v. pp. ligi 11 val. vak.) 1,32 dol. valandai. Sutartis tarpe fabriko ir unijos galioja nuo š. m. gegužės mėn. 1 d. ligi sekančių metų gegužės mėn. 1 d. t. y. už praėjusius gegužės ir birželio mėn. bus išmokėtas skirtumas tarp seno ir naujo atlyginimo. Algū pakėlimo kiek vieną dieną laukiama ir vietos chromo fabriko (Klumpent' žymesni 5 asmenys yra apdovanojami, kur šiuo metu mokama tik 1,17 dol. mažiausias valandinis atlyginimas. S. J.

ir ukrainiečių, kur vyko paskaita anglų kalba. Prelegentas p. St. Šetkus, tema: „Sovietų žiaurumai“ su demonstracija nejudomais paveiksais iš knygos: A. Vytenio „The Red Star“ ir K. Pelėkio „Genocide Lithuanian's Threefold Tragedy“, trumpai apibūdinant kiekvieną paveikslą per garsiakalbį, iš kurių per projektorius aparatą vaizdas susidaro gan objektyviai žiaurus. Kada buvo prie nukankinto kun. Balsio paveikslas ir aiškinant, kad kankinimo metu buvo išlupinėtos akys, nupjautas nosis, lūpos ir tt. viena moteris neišlaikė toliau žiūrėti tokių žiaurumų, atsiprašė arčiau sėdėjusių žmonių ir kaip tik be palydovų vos išėjo iš salės.

Tenka pažymėti, kad ypatingai didelė simpatija buvo iš vietinių anglų, lietuviams minėjimą moraliai ir materialiai remti: veteranai, sale nemokamai leido naudotis, Norandos kasyklos direkcija, projektorius - aparatą leido irgi nemokamai, Royn-Noranda radijo stotis net 10sykių skelbė žinią apie lietuvių ruošiamą minėjimą - paskaitą.

Simpatingi lietuviams vietos žmonės (Klumpent' žymesni 5 asmenys yra apdovanojami K. Pelėkio, Genocide knygomis ir tautine knyga juoste.

IŠ GERLATON, ONT. PADANGĖS

Gimė: Naujakurio Petro Debesio šeima džiaugsmas: gimė pirmasis sūnus Robertas. Sveikam augti!

Susižeidė: Stasys Bortkevičius, bedribdamas miške, sunkiai susižeidė koją ir šiuo metu guli Little Long Lac ligoninėje. Greit pasveikti!

Pirko: Naujakuris Motiejus Kasperavičius Geraldtono pirkė gražų namelį. Sėkmės kuriantis!

Išvyko: Juozas Gližickas su šeima išvyko apsigyvenimui į Fort William, Ont. Sėkmingai kurtis naujoje vietoje!

Pagelbėjo: Po pavykusių anglų kalbos ir pilietybės egzaminų vietos gyventojai pradeda palankiau žiūrėti į buv.

Minėjimo bendras vaizdas, vietos gyventojams kiek teko nugirsti iš jų, sudarė neblogą įspūdį, buvo dviasiškių, teisingų, daktarų ir šiaip žymesnių vietos asmenų.

Norandietis.

BALTICKA

LIETUVIS BATSIVIVIS.

Pataisymai ir užsakymai.
4666 Park Ave, Montreal.

Dėmesio! Hamiltonas - Ontario

Fotografuojame vestuves, darom portretus, vaikų nuotraukas, reprodukcijas senų dokumentų, fotografijų etc.

IŠPILDOME PUKIAI IR PIGIAI..

„ONTARIO FOTO STUDIO“

622 Barton St. E. Tel. 5-6156. Mamilton, Ont.

LIETUVIAI PAS SAVUOSIUS! National Restaurant

Lietuviškas Restoranas.
SAV. M. ŠUKYS.

633 Church Ave (prie Verdun Ave) arti naujosios lietuvių bažnyčios. Tel. TR 0141
Atdara kasdien ir sekmadieniais po pamaldų.

DOMINION AGENCIES BUREAU 16 Woolworth Bldg., PORT ARTHUR, Ont., CANADA

Kas yra suinteresuotas atgabenimu giminių ar pažįstamų į Canadą, prašau kreiptis į mūsų įstaigą, kuri jau ilgą laiką, kaip tvarko IMIGRACIJOS reikalus. Taip pat įvairių dokumentų reikalus: pasus ar pilietybės dokumentus ir laivams bilietus į įvairias pasaulio šalis.

AUKŠTA KOKYBĖ-ŽEMA KAINA

Siuntiniai į Vakarų ir Rytų Vokietiją, Lenkiją ir kitus Europos kraštus, išskyrus SSRS PER US PARCEL POST.

Užsakymuose prašoma rašyti aiškiai siuntėjo ir gavėjo vardą, pavardę, adresą, pakieto numerį ir jo kainą.

Kaina U. S. dol.

5 sv. mlt. p.kavos	Nr. 14 \$ 6.75	5 sv. m. p. kavos	Nr. 18 \$ 9.80
2 sv. m. p. kavos		5 sv. g. k. taukų	
1/2 sv. kakao	Nr. 15	2 sv. šokolado	
1/2 sv. šokolado		5 sv. m. p. kavos	Nr. 19 \$ 9.50
1/4 sv. arbatos	\$ 5.20	10 sv. cukraus	
11 oz. kompoto		12 plyt. bulijono	
4 sv. m. p. kavos		3 sv. g. k. taukų	
1 sv. kakao	Nr. 16	(skardinėje)	
1 sv. šokolado		2 sv. m. p. kavos	Nr. 20 \$ 7.15
1/2 sv. arbatos	\$ 8.90	1 sv. Aliaskos Salmon	
22 oz. kompoto		1/2 sv. kakao	
2 sv. m. p. kavos		1/4 sv. arbatos	
1 sv. ryžių		2 sv. m. p. kavos	Nr. 21
4 oz. Salmon	Nr. 17	1 „Qua. alyvos	
4 oz. Tuna		„Mazola“	\$ 6.00
6 oz. liežuvis		1 sv. saldinių	
1 1/2 oz. j. pipirų	\$ 6.50	1/2 sv. kakao	
4 oz. kokoso		1/4 arbatos	
3/4 oz. kardamono		12 sv. gr. k. taukų	Nr. 22 \$ 6.00
1/2 oz. cinamono			
1 oz. majorano		Individualūs paketai	
1 1/4 oz. paprikos		ruošiami susitarus.	
		Kava į visus paketus dedama po 1 sv. skardinėje.	

Pinigai: 100 DM \$ 21.50 į Vakarų Vokietiją. Dėl kitų kraštų prašome atsiklausti kurso.

HONEST AID, REG'D. 456 W. 63rd Street,
CHICAGO 21, ILL. USA.

NELAIMĖJE NETEKSI VISKO, bet

Alberto Norkeliūno
Agentūroje
MONTREAL ENTERPRISES Reg'd

už \$0.01 \$1.000.00

.01 per dieną apdraudžia Jūsų visą turtą iki \$ 1.000. Sąžiningas patarnavimas visose draudimo srityse. Agentūra atstovauja 8-as iš rimčiausių draudimo b-vių.
5637 Jeanne D'Arc Ave., Montreal 36, Que.
Telefonas: CL 2363

PRITYRĘS KVALIFIKUOTAS LIETUVIS LAIKRODININKAS

STINSON'S JEWELLERY

2186 DUNDAS ST. W. TORONTO
Taiso ir parduoda laikrodžius, žiedus ir visokias brangenybes. Garantuotas darbas, prieinamos kainos. Krautuvė atidaryta kasdien iki 8 valandos vakaro.

MOKINKIMES ANGLISKAI

LESLIE MACKINTOSH

Anglų kalbos mokytojas tarptautiniame YMCA skyriuje Montrealyje.

ŠEŠIŲ MĖNESIŲ KURSAI PAŽENGUSIEMS MOKINIAMS.

Siųskite penkis dolerius registracijai ir mokėkite tris dolerius mėnesiui.

Rašykite:

Leslie Mackintosh Reg'd., P. O. Box 294, Westmount, Quebec.

ŽURNALAI, naujausi BELETRISTIKOS LEIDINIAI ir įvairių sričių MOKSLO KNYGOS vokiečių kalba tiesiog iš Vokietijos per lietuvišką importą ir persiuntimo firmą.

Reikalaukite mūsų kainoraščių!

A. PAULAITIS

Importe - Exporte.

Wangen - Allgau — Germany.

Jei norite pirkti ar parduoti namus Verdune, kreipkitės pas lietuvių draugą.

C.E. DUPRAS
SERVICE REALTIES

4336 VERDUN Ave., VERDUN

Tel. YO 0529

Kanados ir Europos siuvėjas Toronto

JONAS INDRELĖ

siuva moderniškiausių fasonų vyriškus ir moteriškus kostiumus ir paltus.

DIDELIS PASIRINKIMAS

geriausių anglų medžiagų. Darbas atliekamas

SAŽINGAI IR GRAŽIAI.

Adresas: 202 St. Clarens Ave, Toronto.

Telefonas: ME 8522.

DANUTĖ STRAZDAITĖ

670 Annette St., Toronto, atidarė

PETER PAN BEAUTY SHOP

Daro pusmetines ir įvairias vienkartinės šukuosenas, dažo ir kerpa plaukus. Kiekvienu metu (išskyrus sekmadienius) galima susisiekti telefonu: JU 1905.

APLANKYKITE NAUJĄ LIETUVIŠKĄ KRAUTUVĘ

(Bellwoods Dry Good Store)

921 DUNDAS STR. W. (šalia lietuvių bažnyčios)

GEROS PREKĖS PIGIOS KAINOS.

Didelis pasirinkimas vyrų, moterų ir vaikų apatinių ir viršutinių baltinių, kojinių ir kitų aprangos reikmenų, taip pat gražių ir pigių mo teriškų suknelių.

Pasiryzę lietuviškai visuomenei patarnauti.

Sav. J. JURKŠAITIS ir P. LELIS.

**VICTORIA
CLEANERS
& DYERS Co.**

EXPERT CLEANING & DYEING
SERVICE FOR CLOTHES AND
HOUSE FURNISHINGS OF
ALL DESCRIPTIONS
MINOR REPAIRS.
RUGS AND CHESTERFIELDS
CLEANED

CITY-WIDE PICK-UP
AND DELIVERY
FUR AND GARMENT STORAGE

2832 ALLARD
TR. 1135

MONTREALIS 2836 Allard

Mes valome ir dažome įvairius, kaip vyriškus, taip moteriškus drabužius. Taip pat išvalome apsius tus nuo lietaus uždedami jiems „Drex“, kad neperleistų vandens ir duotų gražesnę išvaizdą.

Taipgi valome visokiąsias rūšies karpetus ir fotelius (Chesterfields), gar dinus lengvus ir sunkius. Sutaísome rūbus (širius), išiuame sagas ir pan. Kiekvieną orderį paimame iš namų ir pristatome į namus.

Už mūsų atliktą darbą garantuojame.

Dėl informacijų prašome telefonuoti: TR 1135, galima šaukti lietuviškai.

Lietuviai savininkai:

J. Matulaitis,

J. Kriaučeliūnas,

A. Majauskas.

Tr. 1135

HAMILTON

TAUTOS FONDUI — GEGUŽINĖ

Liepos mėn. 15 d. įvyko pir-
moji Tautos Fondo Atstovy-
bės surengta gegužinė. vyko
gražioje vietoje, prie upelio, nuo
Hamiltono 14 mylių. Pasitai-
kęs gražus saulėtas oras sutrau-
kė gausų svečių būrį, kuriam
leido sėkmadienio popietę pra-
leisti gamtos prieglobstyje, pri-
menančias Metų yskas gegužin-
ės anais laikais Lietuvoje...
Gegužinės aikštė prie plevė-
suojančios trispalvės galėjai
sutikti ne tik hamiltoniečius,
bet atvykusius iš Londono, To-
ronto, Windsor, Norandos, Ma-
lartio, Jungtinių Amerikos
Valstybių ir kitų vietovių.

Gegužinė buvo pajavirinta šau-
dymu mažojo kalibro šautu-
vais ir ja buvo gyvas susido-
mėjimas. Čia visą laiką stovė-
jo būrys žiūrovų vertinančių
šaudančių taiklumą. Geriau-
siai sušaudė Vytautas Skrebu-
tėnas trims šūviais iš 30 gali-
mų išmušęs 26 taškus ir Algir-
das Gutasas išmušęs 24 taš-
kus. Laimėtojas bus įteiktos
knygos.

Gegužinė buvo prarastas pi-
niginės loterijos traukimas. Lo-
terijai prarasti buvo sudaryta
komisija, pakviečiant du asme-
nis iš visuomenės, vieną iš bend-
ruomenės valdybos ir vieną TF
Atstovybės. Laimėjusiems bi-
lietams ištraukti buvo praves-
ta Danutė Jankutė 5 m. am-
žiaus. Laimėjimai teko: I pre-
mija 25.00 dol. Bilieto Nr. 699
kuris buvo nupirktas Bro-
niaus Blekio, II prem. 15.00
dol. Bilieto nr. 180, kuris bu-
vo nupirktas Marijos Raupė-
nienės, III premija 10.00 dol.
Bilieto Nr. 533, kuris buvo nu-
pirktas Adolfo Matuliūno.

Pirmos ir trečios premijos
laimėtojai pasirodė beasė ge-
gužinės dalyvių tarpe.

Atstovybės vedėjas St. Bak-
šys įteikė knygas „Sparnuoti
jos komisija. Kadangi revizi-
lietuvai Darius ir Girėnas“ su
jos komisija veikusi, kaip vyk-

atitinkamai įrašaus, daugiau
siai išplatinsiuos bilietų šeš-
tadienines lietuvių mokyklos
mokinėms A. Meškauskaitė,
išplatinsiuos 77 bilietus ir L.
Šukytei išplatinsiuos 51 bilie-
tą.

Jl. Dl.

LONDON, Ont.

BUS DIDELE GEGUŽINĖ

Rugpjūčio 4 d. netoli Lon-
don — Dorchester'je „Dream
land“ londoniečiai pabaltiečiai
rengia didelę gegužinę.

Programoje bus vaikams ir
paaugliams komiškas sportas,
žaidimai, tautiniai šokiai, solis-
tų dainos. Gros gera kapela.
Veiks turtingas bufetas. Pir-
mas autobusas į gegužinę išeis
nuo London „Life“ pastato
(Dufferin Ave — Wellington
st. kampas) 5 val.

Laukiama gausaus tautiečių
atsilankymo. L. E-tas.

SUMAZEJO ORGANIZACI- JŲ SKAICIUS.

Londono lietuvių - latvių
vienybės draugijos skyrius savo
visuotiniame narių susirinkime
nutarė užsidaryti, nes, gražiai
veikiant Baltijos tautų federa-
cijai gaudavosi paralelizmas ir
skyrius dažnokai buvo tik po-
pieriuje. Tiesa, skyriaus pir-
mininkas latvis p. Dreimasis
jau nuo š. m. pradžios buvo iš
darbo pasitraukęs ir skyriui
nuo to laiko vadovavo revizi-
jos komisija. Kadangi revizi-
lietuvai Darius ir Girėnas“ su
jos komisija veikusi, kaip vyk-

VEDYBOS.

Birželio 2 d. Jono ir Veroni-
kos Liaukevičių iš Fridale duk-
tė Onytė Liaukevičiūtė susi-
tuokė su olandų tautybės ka-
nadiečiu.

Vedybų apeigos atsibuvo
Winnipege, Anglų R.-Katali-
kų Panelės šv. bažnyčioje su
mišiom ir komunią. Vestuvių
pokilis atsibuvo jaunojo sesers
namuose, Winnipege, dalyvau-
jant jaunosios tėvams, broliui,
sesutei ir kitiems keliems lietu-
viams, ir iš jaunojo pusės tė-
vams ir giminėms.

Po vestuvių jaunavedžiai iš-
važiavo į Ameriką kelioms die-
nomis. Apsigyvens jie Winni-
pege, kur jaunasis turi darbą.

RODNEY'JE GEGUŽINĖ

SLA — 230 kuopa ir vietos tabako augintojai lietuviai,
liepos 29 d. 3 val. p. p. rengia Rodney, Ont., St. Rep-
šio farmoje, Queen Str.,

PASILINKSMINIMĄ — PIKNIKĄ.

Kviečiame skaitlingai atsilankyti.

Rengėjai.

Onutė Liaukevičiūtė, besi-
mokydama Winipege (Manito-
ba Commerce College) susirado
ir jauniki winnipegietį, kas tė-
vams buvo staigmena.

Linkime jauniesiems laimin-
go gyvenimo.

PADEKOS

Liepos mėn. 15 d. Hamilto-
ne įvykusi pirmoji Tautos Fon-
do gegužinė sutraukė 450 sve-
čių ir davė apie 350 dolerių
gryno pelno.

TF Kanadoje Hamiltono Ats-
tovybė be galo dėkinga lietuviš-
kai visuomenei už jos pastan-
gų įvertinimą ir už tokį skait-
lingą dalyvavimą jos surengto
je gegužinėje. Labai aukštai
vertinama Tamstų pasitikėji-
mą, Atstovybės stengis ir toliau,
Tamstų remiamą, įieškoti bū-
do Fondo lėšų nuolatiniams pa-
pildymui.

Prie sklandaus gegužinės
pravedimo savo darbu bei su-
siekimo priemonėmis prisi-
dėjo šie asmenys: Padėjo su-
tvarkyti aikštę p. p. V. Narke-
vičius, P. Kareckas ir B. Asels-
kis. Gegužinės reikalams davė
mašinas paimdami atlyginimą
tik už suvartotą benzina p. B.
Aselskis, V. Sakavičius ir K.
Valaitis. Davė mašiną du kart-
nuvažiuoti į gegužinės vietą, ne-
imdamos jokio atlyginimo,
kun. dr. J. Tadaraukas. Au-
kas prie įėjimo padėjo rinkti
P. Petkevičius.

Saudymui mažojo kalibro
šautuvais vadovavo p. B. Asels-
kis. Jam talkininkavo pp. Ed.
Mickinas, J. Mačiukas ir K.
Baronas. Užkandžius ruošė ir
pardavinėjo ponios Šukaitienė
ir Eidukaitienė. Prie gėrimo
bufeto uoliai dirbo pp. J.
Paukštys, Eidukaitis ir Šukai-
tis.

Platino loterijos bilietus šeš-
tadienines lietuvių mokyklos
mokiniai Al. Meškauskaitė, L.
Šukytė, R. Petrušaitytė, V.
Kvedaras ir E. Lastauskaitė
ir kiti. — p-lė A. Vizgirdaitė,
pp. G. Ambraziejus, B. Asels-
kis, P. Kovelis, Juzokas, B.
Liškauskas, K. Prielgauskas,
V. Dargis, P. Kareckas, V. Ja-
kimavičius, P. Giedraitis ir J.
Blekys, A. Kamaitis.

Visiems čia išvardintiems
tautiečiams, už jų nuoširdų
prie šio darbo prisidėjimą, rei-
kiame gilią padėką!

Ir dar kartą ypatingai dėko-
jame hamiltoniečiams ir sve-
čioms iš kitų kolonijų bei Jung-
tinių Valstybių, kurie savo at-
silankymu, mūsų visų darbui

davė galimybę susilaukti to-
kių gražių rezultatų!

TF Kanadoje Hamiltono
Atstovybė.

PADEKA

Širdingiausių mes tariam ačiū
mūsų draugams, kurie mums
surengė išleistuvių partiją,
kurios atmintis mums pas-
ilgai atminčiai.

Pirmiausia padėką priklau-
so ponas Juškevičiams už la-
bai gražią patalpą ir malonų
patarnavimą; padėkos žodis
ponams Arlauskams, Baršaus-
kams, Jurgelevičiams, Mikė-
nams už malonų patarnavimą
ir skanaus maisto pagaminimą,
už prisidėjimą ponams Tamaso
niams, Vaišnorams, Krupaus-
tams, Jurkštams, Balčiūnams,
Miškiniams, Majauskams, Mar-
kevičiams, Imbrasams.

Širdingiausių ačiū visiems už
gražias dovanas, kurios mums
pasiliks mūsų širdyje.

A. P. Gerney.

* *

Dėkojame savo prieteliams
ir draugams, padariusiems
mums didelį siurpryzą - balių,
mūsų penkiolikos vedybinių
metų sukačiai paminėti.

Pirmiausia dėkojame to siur-
pryzo iniciatoriams: pp. M. ir
V. Pužauskams ir pp. B. ir J.
Lukoševičiams; pp. Bronei ir
Jonui Lukoševičiams už leidi-
mą naudotis erdvėmis patalpo-
mis, savo naujame name, pa-
tiems prisidedant dideliu rū-
pesčiu ir trisiu prie to vakaro-
baliaus; p. Jonui Lukoševičiui
už įžaginį žodį, primenant
laisvoje Lietuvoje kartu pra-
leistus gražius laikus; Gerb.
kun. Klebonui J. Kubiliui už su-
gebėjimą „meluoti“, atvežimą
mūsų į balius vietą ir linkėjimus;
Ypatingai dėkojame kun.
J. Bartašiui už išreikštą gi-
lias, reikšmingas mintis ir už
asmeniškai įteiktą mums bran-
gią prisiminimų dovaną; „Lais-
vosios Lietuvos“ redaktoriui p.
St. Jakubickui už tautiškos dvasios
mintis ir linkėjimus; So-
listei p-lei B. Žaganavičiūtei už
padainavimą solo balius me-
tu; p. Juozui Lukoševičiui už
sveikinimą ir linkėjimus; kun.
Vilkaičiui, kun. Kubiliui, sesutei
Viktorijai ir švogerui Igi-
nui Gurčinams, brolienei Onu-
tei ir broliui Laidui Seleniams,
p. G. Rukšėnui, pp. D. ir A.
Tamašauskams, p. K. Mickui,
pp. M. ir V. Murauskams, pp.
O. L. Čekauskams, pp. E. ir
D. Linkonams, p. V. Rupeikai
ir p-l. Černišovui; mūsų glo-
bėjai Petronėlei Klisevičienei,
kuri nebeoda ilgos ir didelės
kelionės atvyko iš St. Calixtės,
tuo padarydama mums netikėtą
džiaugsmą.

Dėkojame to vakaro suma-
niosiems šeimininkėms, kurios
paruošė labai skaniai valgius ir
išpuošė gražiai gėlėmis balius
stalą.

Nuoširdžiausią padėką rei-
kiame visiems dalyviams už
gražią, brangią ir vertingą do-
vaną. Ji visados primins tą ne-
tikėtą gražų siurpryzą, kuris
liko mums amžinai malonus
prisiminimas.

Jadvyga ir Pranas Baltuonai.

* *

P. Just. Bakučio padėkoje
27 nr. parašyta: „Didelis ma-
no ačiū pp. Petrušiams, kurie
mane lankė ligoninėje ir už vi-
sas gėrybes, kurias atsilanky-
dami atnešdavo, ir tt. Bet tu-
rėjo būti pp. Petreliams. Ši
klaida pataisoma.

GAUTAS LAISKAS

Mr. W. Yaugai, iš Australijos.

Lietuviškoje

Jono LADYGOS

baldu

studijoje

„ARTIS“

saŕlonai, sofas, foteliai pi-
gesni kaip kitur. Užsaky-
mai ir pataisymai.

6114 Blvd. Monk,
Ville Emard, Montreal.
Telef.: TR 5535.

Tel. HE 4114

S. MAZULAITIS

SIUVĖJAS

6920 Monk Blvd, Ville Emard, Montreal, Tramvajus 36.

Lietuviai laikrodininkas, turįs ilgametę praktiką,

ŽUKAS ANTANAS

1062 Riverview Ave., Verdun, Montreal, Que.

Tel. TR 2050, priima pataisymams įvairius laikrodžius.

Darbas atliekamas greitai ir sąžiningai.

Kainos žemesnės kaip kitur. Už pataisymus garantuoja.

Kreiptis vakarais po 6,30 val.

RENE BOURDAGES Reg'd MAMERTAS MAČIUKAS

DIPLOMUOTAS MOTERIŠKŲ IR VYRIŠKŲ RŪBŲ SIUVĖJAS

AUKSTOS KOKYBĖS RANKŲ DARBAS.

ANGLIŠKOS MEDŽIAGOS NAUJAUSIOS MADOS.

SKUBUS PATARNAVIMAS

Specializuojus užsakymais paštu (mail orders) iš visų
Canados ir JAV vietovių.

Adresas: kampas Mount Royal ir Brebeuf
įėjimas: 4504 Brebeuf street. Telefonas FR 9141

DEMESIO

Viltasaliečiams ir apylinkės lietuviams!
Ekspertas radio ir elektinių reikmenų taisyme.
Prekyba ir pataisymai.
PETE'S RADIO SERVICE
7688 Edvard St., Ville Lasalle. HE 3372

JUN A Valet Service

SAV. A. JURGUTIS ir P. NARBUTAS.

Valome, taisome ir dažome vyriškus ir moteriškus rū-
bus. Be to, valome vestuvines sukneas, langų užuolai-
das (lengvas ir sunkias).

Paimam iš namų ir pristatome atgal. Darbas atliekamas
sąžiningai.

210 Dorchester St. W., Montreal. Tel. LA 2958.

FILATELISTŲ ŽINIAI,

Festival of Britain proga, BRITŲ PAŠTAS išleido
6 rūšių festivalį propoguojančius PAŠTO ŽENK-
LUS, kurių bendra vertė 38 šilingai ir ½ peno. Jų kai-
na Kanadoje doleriais 5,70. NORINTIEJI šių pašto
ženklų įsigyti, PRANEŠA savo tikslų adresą ir PINI-
GUS SUMOKA „NL“ ADMINISTRACIJAI. Ženk-
lai užsisakiusiems bus išsiųsti tiesiogiai iš Anglijos.

„NL“ Administracija.

TEL. FA 0209

Joe's Butchery & Grocery

1918 FRONTENAC ST. (prie Ontario St.)

(buvusi Juozo Paplausko)

SAV. JUOZAS LAURINAITIS.

Visų rūšių maisto produktai ir įvairios mėsos bei
mėsos gaminiai.

Pristatymas į namus, o penktadieniais ir į Longueil.
Taip pat prieinama kaina patarnauju sunkvežimiu.

HAMILTONIEČIŲ DEMESIUI!

Rašau prašymus, laiškus, da-
u vertimus iš lietuvių,
vokiečių, rusų ir anglų k. Tar-
piniškai įvairiais reika-
lais įstaigose, perkant, pard-
odant nuosavybę etc.

Juozas Valevičius.

285 John N. Hamilton, Ont.

Tel. 7-0002

Kreiptis po 5 val. p. p. ir teat.

Liepos 29 d., sekmadieni, visi piknikan !

PLAČIAU APIE PIKNIKĄ PRAŠOMA ŽIURĖTI MONTREALIO KRONIKOJE

MONTREAL

SIO SEKMADIENIO PIKNIKAS

Šio sekmadienio, liepos 29 tomos apie rugpjūčio vidurį, d., Montrealio lietuvių piknikas yra skirtas specialiai „Nepriklausomai Lietuvai“. Piknikas bus pajūrinis, specialiai ruošiamą programą, kurioje yra numatyta dainavimo nu merių, šokių konkursas (su premijomis) ir humoristinės lenktynės — su pypke (rūko riams), su šaukštu (šeimininkams), ir maišuose ir tt. Premijoms skirti bus sudaryta komisija. Tautiečiai prašomi skait lingai atsilankyti.

LIETUVIŲ EVANGELIKŲ ŽINIAI.

Kun. A. Trakis atvyksta iš Amerikos į Montrealį liepos 26 d. ir apsisistos pas p. M. Šul mistrą, 176 — 8th Ave. Ville Lasalle. Pamaldos su Šv. Vakarėnė bus laikomos 29 d. liepos 12 val. 15 min., Lutheran church of the Redeemer, 285 Clarke Ave., Westmount. Pasiekiamas St. Catherine ir vakarus nuo Atwater, netoli Green Ave. Kviečiame visus dalyvauti.

Liepos 28 d., 7 val. vakaro yra ruošiamas susipažinimo vakaras, International YMCA pa talpose 5550 Park Ave, dalyvaujant kun. A. Trakiui ir kitiems svečiams. Maloniai kviečiame visus evangelikus atvykti su draugais ir pažįstamais.

GRAŽIOS SUŽIEDOTUVĖS

Praėjusį sekmadienį susižiedavo torontietis p. Bonifacas Sriubškis su montrealiete p. Justina Kavaliauskaite. Tos ceremonijos įvyko p. Kavaliaus kaitės mokytojos op. sol. E. Kardelienės bute, dalyvaujant artimiesiems. Vestuvės numa-

Darbo pasiūlymai.

REIKALINGA namų ruošai moteris ar mergaitė, geruose namuose, 2 vaikai (6 ir 7 metų). Turi būti švari ir mylėti vaikus. Teirautis: Mrs. G. St. Pierre, tel. EL 2066

Išvažiavimo dėliai nebrangiai **PARDUODAMAS NAMAS** su laisvu butu apsigyvenimui. 6917 Mazarin St., Ville Emard, Montreal.

VASAROTOJAMS DĖMESIO!

Išnuomojamo kambarius gražioje St. Laurent kalnų vasarvietėje St. Emile (savaitėmis, mėnesiais arba visam vasaros sezonui). Gražus ežeras, geros maudyklės, patogus privažiavimas automobiliu arba autobusu. Prieinamos kainos. Teirautis pas J. Adakauską tel. HE 2230 (Montreal), arba pas M. Šukį, TR. 0141.

IŠNUOMOJAMAS miesto centre kambarys su baldais ir atskira virtuve \$22.00 mėn. 3518 Colonial, Montreal.

IŠNUOMOJAMI 2 kambariai su baldais ir be. Visi patogumai, vedusių porai ar dviem draugam. DO 2872 po 7.30 vakare. 5681 Esplanade Ave., Mtl.

IŠNUOMOJAMAS kambarys vienam vyrui su maistu ar be maisto, arti Šv. Kazimiero bažnyčios. 3474 Messier St., Tel. AM 5246

IŠNUOMOJAMAS KAMBARYS 3518 Colonial, tarp Sherbrooke — Prince Arthur, su atskira virtuve, vienai ar dviem merginoms. 22 dol. mėnesiui.

IŠNUOMOJAMAS kambarys Verdune su teise naudotis virtuve. Teirautis po 6 val. vakaro: 1269 Osborne Ave., Verdun.

MONTREALIO — TORONTO SKAUTŲ STOVYKLA RAŠO SKTN. J. BULOTA

(Tęsinys iš pračio nr.) Prie blogumų reikėtų prisikaityti gal ir tai, kad skautukai nepripažę prie nieko nekaltų ir gana simpatišku, įvairiaspalvių Quebec'o provincijos žaliųjų (Quebec'o provincijoje gyvačių visai nėra) juos palai kę gyvačiųukėmis ir kelioms taip galvutės ir nusirito

Tenka didžiai padėkoti ir visiems automobilistams pervežant mūsų vilkiukus, mantą, svečius ir tt. ir ypatingai Gerb. Tėvui Kubiliui ir P. V. Laimikiams. Gražu buvo prie vėlyvaus sekmadienio laužo turėti savo tarpe ir visus mūsų dvasio vadovus, tai vis reiškiniai, kurie ne tik stiprina lietuvių skautų dviasį, bet ir kelia mūsų vardą. Didelė padėka p. Laurinaičiui, aprūpinusiam maistu ir tėvų pirm. p. Šimelaičiui, globojusiam ir rinkusiam aukas.

Apie gražų mūsų Jūros skautų pasirodymą su savo nauju laivu ir visų pavežiojimą bei išmokymą irklavimo po bangojantį platų ežerą bei pro ošiančias salutes, sunku ir surasti padėkos žodžių bei nupiešti asmenišką pasididžiavimą mūsų būsimu didelio jūros skautų laivyno užuomazgai, gražiai pradėtai būrelio vadovo skauto dipl. inž. Balsio. Ačiū pp. Navikėnams, globojusiems laivą.

Aš asmeniškai sveikinu seses ir brolius tuntininkus bei visų vienetų vadus ir mieluosius torontiečius ir linkiu jiems ir toliau sėkmės ir ištvermės skautiškam darbe, nesigailint savo ir taip trumpų poilsio valandų. Pagaliau pagarba tiems visiems skautukams, kurie tyliai, drausmingai ir dar neturėdami nei didelio patyrimo, nei titulu, nuoširdžiai ir besidžiaugdami gamtos grožyje supasi Aukščiausiojo pakabinam nuostabiam lopšy, beneš-

Mažosios Lietuvos Bičiulių d-jos valdyba, pranešė, kad vie name artimiausių piknikų bus platesnis d-jos pranešimas. Liepos 22 dienos popietinis subuvimas, nors nevykusio oro iš pat ryto buvo jau apgadin tas, bet vis dėlto buvo gana gra žus.

Piknike atsilankę svečių iš kitų Kanados vietų ir Amerikos. Iš Čikagos savo auto bu vo atvykę pp. Adamoniai tėvas su sūnum abu Jonai, o su jais ir p. P. Šimkus ir p. V. Levickis; iš Quebeco atsilankę p. Ru dinas; buvo pasveikintas naujas Montrealio gyventojas p. Jonas Girulis, tiksliai prieš ke lias dienas atvykęs iš Anglijos.

SUSKAMBĖJO VESTUVI NIAI VARPAL.

Liepos 14 d. susituokė Gra žina Adomaitytė su Jonu Ziur kevičium. Vedybų ceremoni jos įvyko Aušros Vartų baž nyžioje.

Vedybų pusryčiai buvo pp. Pakirskių namuose, o vakarie nės Aušros Vartų parapijos sa lėje. Buvo gana daug svečių, visi smagiai linsminosi ir jau navedžiams linkėjo laimės. Jaunieji po vestuvių išvyko į Kirkland, Ont.

K. L. MONTREALIO MIESTAS

biudžetinis 1950 metus užbai gė balandžio 30 d. šiais duome nimis: pajamų turėjo \$ 78.518. 255,—, išlaidų \$ 71.722.094,—, pertekliaus turėjo \$ 6.796.161,—. Skolas sumažino \$ 9.374. 577,—. Dabar miestas dar turi skolų \$ 175.349.577,—. Per metus buvo įkaltina 25.540 as menų; iš mašinų valdytojų bu vo atimta 300 šoferio laidimų.

dami aukštai iškeltą trispalvę su švaria, malonia širdžiai ir sie lai lietuviška dainele, apipinta Dievui — Tėvynei — ir Arti mui obalsiu, tėviškės link.

Tenka bepalinkėti, kad Ka nados lietuvių visuomenė dau giau ir geriau suprastų, bei kuo galėdama ir nedelsdama, prisi dėtų bei paremtų lietuvių skautus gal būt tą vienintelį būdą, ne tik išauklėjant mūsų jaunimą sveikoje skautiškoje dvasioje, bet ir kurian naują lietuvių, kuris laikui bėgant gali padėti net mums patiems užmiršti partinius ginčus ir jungtis į krūvą bendram kan kinamos ir naikinamos tėvynės išvadavimui iš raudonojo ru siško nacionalizmo bei dabar tinio žmonijos siaubo balševiz mo, iš kurio taip dar neseniai mes patys teisingelbėjome. Pa dėkime visuo kuo tiems pasiry žėjams skautukams, nes ką jie šandie daro, tai daro ir mums patiems. Be mūsų visuomenės pagalbos ir jų geri norai bei jė gos gali išsisemti. Padėkime, kad jie dar skaitlingiau galėtų dalyvauti tame pačiame par ke, bet jau tautinėje Kanados skau tų Jamborėj ir dar aukščiau iš keltų trispalvę tarp kitų tautų vėliavų.

Tėvynės aršiausias priešas ir tautukia, kad mes kur neiš leistume bent doleriuko tėvy nės labui, o jį geriau praūlia vutume. Jis džiaugiasi kai mes vaidijamės, kai mes nesusitaria me, jis tautukia, kad tik mes nieko nebedarytume, kad pa mažu neveiklume bei turto troš kime ir barniuose užsimirštu me, kad ir lietuviais mes esame gimę.

Prisidėkime nors centeliais, geru žodžiu ar nors ir mažu darbeliu. Raginkime vieni ki tus, kad neliktume neatlikę sa vo pareigos ir kaip Kudirka kad rašė: „Kol jaunas, o broli!“ nes paskui — „nesėsi — nepjausi“.

Aš tikiu, kad mūsų visuome nė gražiai atsilieps į skautų pa stangas ir kad dar kitais metais mes turėsime jau savo Jambore, kurioje nebebus lietaus, o švies graži saulutė, plevėsuos aukštai iškelta trispalvė ir Vy tis ir aidės Kanados kloniais ir kalnais liūdna ir miela širdžiai dainelė: „Lietuva brangi, mano tėvynė“...

SAVAITĖS STOVYKLA SKAUTĖMS IR PAUKŠTYTĖMS

Nuo rugpjūčio 13 d. iki 19 d. rengiama vienos savaitės sto vykla skautėms ir jaunesnio sioms skautėms — paukšty tėms.

Stovykla įvyks St. Emile de Montcalm, 70 mylių nuo Mont realio, Laurentine kalnuose, prie ežero, labai gražioje vieto je. Bus stovyklaujama palapi nės ir tik esant blogam orui bus naudojamosi palatpomis. Stovyklon gali vykti visos skautės ir jaun. skautės ir vi sos meragaitės, kurios nori įs toti į skautių eiles, mergaitės nuo 7 iki 17 metų amžiaus.

Kiekviena sesė vykstanti sto vyklon pasiima tvarkingą skau tišką uniformą, lietpaltį, šiltą megztinį ar švarką, du dekius ir pagavėlę, sporto kelnaites ir porą bliuskučių, maudymosi kostiumą, šiltus rūbus miegoti, valgomą įrankius, dubenėlį, puoduką, muilą, rankšluostį, indams šluostuką, šepetį, dan tims pastos ir šepetuką ir t. t. Savaitės stovyklavimas kai nuos 6 dol. kiekvienai. „Nerir gos“ skautių tuntas pasirūp ins keltine ir kitomis išlaido mis.

Kiekviena sesė, norinti vyk

PAKVIETIMAS Į TORONTO S. L. A. 236 KUOPOS GĖGUŽINĖ - PIKNIKĄ.

Liepos 29 d., sekmadienį, je, Toronte, 994 Dundas St., 12 val. įvyksta Somerville Ont., šaukiamas Lietuvių Teisininkų Madalinsko gražioje farmoje Dr-jos Užsienyje Toronto se (9 mylios nuo Toronto), Susi niūnijos steigiamasis susirinki vienijimo Lietuvių Amerikoje, Toronto 236 kp. gegužinė — piknikas.

Bus muzika, šokiams yra platforma, veiks bufetas ir tt. Vaziuoti reikia: Dundas — 5 vieškeliu iki 27-tų vieškelio, 27-tą vieškelį pravažiavus, pa vaziuoti pusę mylios iki Etabi cok upelio cementinio tilto, o nuo tilto bus krypties ženklai, nurodą pikniko vietą.

Iš Toronto autobusai išeina: nuo „Tulpės“ svetainės 994 Dundas W. pirmas 12 val.; antras 1 val. pp.

Rengėjai kviečia visus To ronto ir iš apylinkių lietuviams atvykti į gegužinę.

BUS ŠAUNIOS SUTUOK TUVĖS

Torontiečių — pp. Dunčių duklė ir pp. Švelnių sūnus — rugpjūčio 11 dieną kuria šei mos židinį. Į sutuoktuves, kaip pas buv. montrealiečius, vyks ta bičiuliai — p. M. Leknickie nės ir p. Škudeinės, kurios prieš tai dar lankysis pp. Škudų ūky je, kur tikisi porą savačių pa viešėti.

TEISININKŲ SUSIRINKIMAS

Liepos m. 27 d., pektadienį, ma p. J. J. Juškaicio korespon dencija.

Imigracijos (darbo, buto ga rantijų sudarymas), nuosa vybės perleidimo, paskolų parūpinimo, palikimų, pi lietybės ir kiti reikalai. — Atstovavimas teismuose ir įstaigose. — Dokumentų patvirtinti vertimai ir nuora šai. — Visokeriopos informacijos. — Gynimas lietuvių interesų Kanadoje ir kitose valstybėse atliekamas pri tyrusių teisininkų ir kalbininkų, studijavusių Amerikos ir Europos univeristetuose.

JONAS J. JUŠKAITIS

TEISINĖS - KALBINĖS PAGALBOS BIURAS

907 Dundas St. W., Toronto, Ont., Canada, Tel. PL 4880

ti šion stovyklon, užsiregistrov o ja įmokėdama pinigų pas sa vo vienetą vadovę. Užsiregis travimo terminas iki 5 rugpj ųio, 51.

Ne skautės užsiregistrovoja pas: 1. Zosę Zemickienę, 3725 Basset st.;

2. Dalią Dikinytę, 1224, Allard;

3. Ireną Kibirkštytę, 2567, Montgemery;

4. Aušros Vartų parapijoj;

5. Šimeleitį Praną, 1271 Al lard Ave, Verdun.

Norinčios užsiregistrova ne vėluojant, kad būtų galima kuo tinkamiausiai stovyklai pasi ruošti.

Daugiau smulkmenų bus se kantį kartą. Tuntininkė.

Registracija.

Montrealio Skautų Tuntas praneša, jog registracija į Skautų Sąjungą nuolat vyksta pas sekančius asmenis ir į se kančius vienetus: Pas Skautus - Vyčius — Vyt. Sabalys, 183 — 3rd Ave., Ville Lasalle.

Kun. V. Šarka.

Pas Jūrų Skautus — L. Bal sis, 6415 — 3rd Ave., Rose mount.

Pas Skautus — J. Ramanaus kas, 662 — 2nd Ave., Verdun.

Pas Vilkiukus — J. Kibirkš tis, 2567 Montgomery St.

NAUJI KANADIEČIAI

„SS Nelly“ 1951 metais liepos mėn. 11 d. į Kanadą:

Dabulskis Benius

Dulskienė Elfriedė

Dulskytė Regina

Diglys Kazys

Jasutis Stepas

Kazlauskas Ervinas

Ežerskis Stasys

Kazlauskas Hildegard

Mackevičius Juozas

Mackevičienė Magdalena

Kazlauskas Otonas

Kazlauskienė Adelina

Kazlauskas Valteris

Prunskus Enna

Prunskus Peter

Prunskus Joachim

Volkovskis Mildy

Volkovskis Jonny

Kun. V. Šarka.

DELHI LIETUVIŲ BENDRUOMENĖS LOK-tas

liepos mėn. 29 d., sekmadienį, 2 val. p. p.

rengia linksmą

GEGUŽINĖ - PIKNIKA

p. Mikėno farmoje (19 kelias).

Numatoma įvairi programa. Gros nuotaikingas orkest ras. Veiks turtingas bufetas. Besiartinant tabako der liaus nuėmimui, gera proga norintiems susirasti darbo lietuvių farmose. Maloniai kviečiami Toronto, Lon dono, Hamiltono ir kitų apylinkių lietuviai atsilankyti.

Rengėjai.